

Rejtvény szórakozás humor

REZE

Szerkesztő: GÁL GYÖRGY

E számban: Ifj. Lovász Márton „30 SOR HIÁNYZIK!” (A kék fény) c. rejtvényregényével kapcsolatban 150 P készpénz és 12 értékes tárgy kerül kisorsolásra!

I. II. III. IV. V. VI. VII. VIII. IX. X. XI. XII.

12x12 grid for a crossword puzzle with some cells filled with black ink.

Ki tud többet?

Ujabb sorozat

U

V

Z

Milyen tárgyak vagy fogalmak kezdődnek a képek fölött látható betűkkel? Ki tud többet?

Évának ajánlva

(Keresztretvény Éváról)

(Ábra a 35. oldalon.)

Vizszintes :

2. A némafilmek egy sztárja volt
12. A teljes ábécé négy egymásután következő betűje
13. Kicsi Éva
14. Eredményes esztendő
15. Erdélyi születésű író
16. Januári
18. Küzdelem
20. Az ember tragédiája egy főszerepe
25. Jövőbelát
26. Karddal harcol
27. A nőre mondják
- 28a. Nemzeti Kaszinó
29. Első B. osztály
20. A. S. R.
31. A gallium vegyjele
32. Herczeg Ferenc színműve
33. Báró rövidítése
34. Övéi — franciául (SES)
35. Helyhatározói rag (... -en, -ön)
37. Oleum rövidítése
38. Gyerekjáték műkifejezése (Érdekessége, hogy Évi kétszer szerepel benne)
41. Tagadószócska
42. Szamovárban főzik
44. Szemét
45. Férfinév
49. A kokain alvilági neve
50. Köröndi Ferenc A boldog emberöltő c. regényének egy hősnője
53. Telefongyár
55. Balatoni fürdőhely
56. Idény (Itt is Éva szerepel)

57. A Nemzeti Színház fiatal művésznője, a Pogány tűzben Kinga megszemélyesítője

Függőleges:

1. Multesztendei
2. A Fekete gyémántok női főszereplője, Éva egy változata
3. Két római szám: 5 és 10.
4. Ady szerelme
5. Itta vala
6. Végy! — németül
7. Budapesti Koresolyázó Egylet (ék. fel.)
3. Divatbemutató
9. Nagy János monogramja
10. Szőlővesszején Isten nektárt csepegtet
11. Kicsi Éva
17. Éva bérbeadása (??!!)
19. Magyar film volt — jó néhány esztendővel ezelőtt
21. Zóna
22. Osztály — latinul, azaz klasszikus nyelven
23. Befejező beszéd
24. Ritka kettősmássalhangzó
27. Volt — franciául, félmultban (ÉTAIT)
- 27a. Okos
28. Jászvári nagyközség
33. Műkoresolyázó bajnoknő, mellette keresztnevének (Éva) kezdőbetűje
36. Ne beszélj róla!
39. Személyem

NIKOTEX
AZ ÉN ESETEM

Előfizetési árak:
 Égész évre ..... P 8.—
 Félévre ..... P 4.—
 Egyes szám ára 16 fillér.

Szerkeszti:
GÁL GYÖRGY

E szám ára: Ausztriában — 50 garas, Csehszlovákiában 2.— korona, Olaszországban 1.40 lira, Romániában 16.— lei

IZÉ

REJTVÉNYUJSÁG

Az **IZÉ** minden európai fővárosban kapható!

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Budapest, Pannónia-u. 46/a.
 Telefon: 2-931-14
Megjelenik minden pénteken

Akrobat óh!

(Van szerencsénk bemutatni Önöknek a világ legkiválóbb zsonglörjét, aki egyszerre nem kevesebb, mint 11 különféle tárggyal végez szenzációs mutatványokat. A nevét azon okból nem áruljuk el, mert figyelmes vizsgálódás után úgyszólván leolvashatjuk az ábráról. Tehát a produkciót ..... fogja bemutatni.)

Súlyos eset

Vasárnap Mutyurkó-család kirándult a budai hegyekbe. Amikor már jól kisétálták magukat, betértek egy kis kocsmába, amelynek luxuriózus berendezéséből többek között egy tizedes mérleg sem hiányzott és természetesen, ezt a ritka alkalmat kihasználták Mutyurkóék egy kis családi súlymegállapításra. Mutyurkó úr és b. neje együttesen 160 kg-ot nyomtak, míg a gyermekek közül a két legidősebb kis Mutyurkó súlya 60 kg, a két legkisebbé 50 kg, a középső súlya pedig 26 kg volt. Ezzel szemben azonban az egész familia összsúlya csak 244 kg-ot tett ki. Lehetséges-e ez és ha igen, mennyit nyomtak a gyermekek külön-külön?

Emlékek

a múltból

A — LIS — LITZ — PI —
 NOD — GER — VE — AUS
 — BON — E — VE — O —
 LO — OS — NI — SZAB —
 TER — NI.

(E rejtvény érdekessége az, hogy a régéről lemaradt valami!)

1. Az ókorban pusztult el
2. Tizenkilencedik századbeli csatater
3. Küzdelmek színhelye a világháborúban
4. Magyar országgyűlés volt itt.
5. A földrengés pusztította el 150 évvel ezelőtt
6. Dobó által védelmezett vár
7. Ezelőtt Krisztiániának hívták.

A hét földrajzi hely kezdőbetűi összeolvasva a világtörténelem egyik legnagyobb alakjának nevét eredményezik.

Lóugrás

N	T	S
S		R
U	U	A

A betűk lóugrás szerint összeolvasva bolygó nevét adják.

A fuloldali keresztrefjtvény szövege:

Vizszintes:

1. VILÁGESEMÉNY
9. BELFÖLDI ESEMÉNY
15. Toktermésű növény
16. Aki betérjeszt valamely javaslatot
17. Francia író
18. Féldrágakő
19. T. T. R.
20. Numero, röv.
22. Egymást követő betűk
23. Lakoma
25. Bibliai női név
27. Szócsata

28. Arany, franciául
29. Sérülés
31. Szóbafejtő
33. Török étel
35. Énreám
36. Tág
37. Vissza: hamis
38. Kérdőnévmás
40. Dátum
42. Jómagad
43. Jugoszláv város
44. Helyhatározó fordítottja
46. Végtag
48. Akárhová
50. Meseféle
52. Gólya teszi
54. Papírra vet
55. Milleneum
57. Megy
59. Latin viszonzyszó
60. Olajoz
61. Malac-lak
63. Takaró
66. Szintén ne
67. Pleno Titulo
68. Kötőszó
69. Bátorkodik
71. Akadályoz
73. Vulkanizált kaucuk
75. Sok ideje
76. K.
77. Ló-név
79. Napszaka
81. Lukat készít
82. Időmérő
84. Szár
85. Gyönyör
87. Felhős hangulat
88. Kutyapeccér
91. Mászik, somfordál
94. Sír, népiesen

Szellemi sport

Emlékek a multból

Jeffry Paddington, a Herkules csokoládé halhatatlan feltalálója ezuttal is szenzációs történeteivel szórakoztatta társaságát. 1914-ben történt az a kegyetlen gyilkosság, — kezdte elbeszélését — melynek az éjszakai világ híres csillaga, Mágnás Elza esett áldozatul. Tizenöt esztendővel később egy havas téli délutánon az Astoriában azsonnáltam, amikor is alkalmam volt megismerkedni Pánczél Theofil könyv- és ujságbúvárral, aki arról volt nevezetes, hogy minden ujságriportot, csaknem betéve tudott. Érthetetlen volt, hogy amikor beszélgetésünk során a tizenöt esztendővel ezelőtt elkövetett Mágnás Elza-féle rablógylilkosság került szóba, Theofil barátom esőkönygösen azt állította, hogy ez a bűntény nem 1914-ben, hanem 1913-ban történt. Engem rendkívül bosszantott az eset, mert egész biztosan tudtam a dátumot s így a vita csaknem meddőnek látszott, tekintve azt, hogy a közelben senki sem mutatkozott olyan, aki ennek a kérdésnek eldöntésére autentikus lett volna. Már-már abba akartuk hagyni a vi-

tát, amikor hirtelen a homlomra esaptam: — Hopp, megran, — kiáltottam fel kitörő örömmel — itt van a szomszédban a Nemzeti Múzeum, átszaladunk és a vonatkozó ujsággkötetet ki fogjuk keresni. Szavaimat csak-

hamar tett követte és alig negyedóra múlva bent ültünk a Nemzeti Múzeum olvasótermébe, ahol azután az 1914. évi januári ujsággkötet alapján sikerült barátomnak bebizonyítani, hogy igenis ő tévedett.

Hogy Pánczél Theofil tévedett, azt mink is elismerjük, ezzel szemben le kell szögeznünk, hogy Jeffry Paddington ezuttal is irtózatlan nagyot hazudott. Mit?

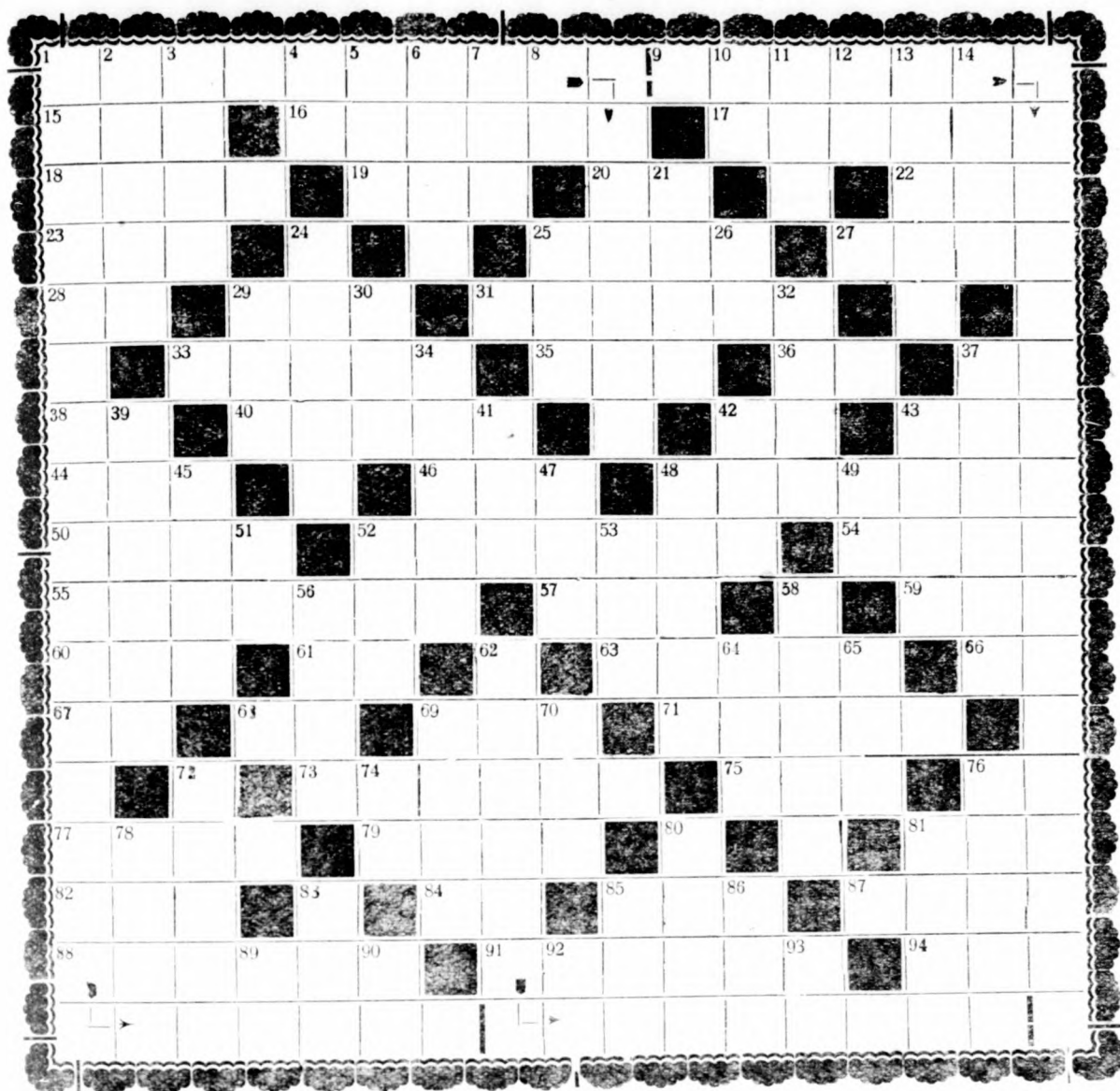
Függőleges:

1. NEMZETKÖZI SPORT-ESEMÉNY
2. Nyári eső
3. A veszteség
4. Germanium jele
5. Erdélyi folyó
6. Tüzelt
7. Végtag
8. O. D.
10. Fordított névelő
11. Cikk
12. Napisten
13. Magasba lendül

HANGTALAN HETI HIRADÓ

Mi történt a nagyvilágban 1937. május 6—14-ig.

11. Jelenleg

21. Csúcs

23. Válaszol

25. Eso után képződik

26. Rangjelző szó

29. Egyenes terület

30. Tájemulatság

32. Felső, németül

33. Kimegy a fejéből

37. Római történetíró

39. Idődob

41. Edény

42. Ugyanaz

43. Házass, távirati helyes-

írás

45. Hozzájárulás

47. Török cím

48. Vas megye neve

49. Helynév jele

51. Mutatószó

52. Ébred

53. Párfimű

56. Róza, németül

58. Leszakít

62. BELFÖLDI ESEMÉNY

64. Kettő

65. Füg

69. Jelenleg

70. R. I. E.

72. A méltóság

74. Belülre

76. Felsőbírótság

78. Dallam

80. Gondolja

81. Alak, németül

83. Óv

85. Körülbelül, rövid.

86. Helyesen

89. Mássalhangzó

90. Sír

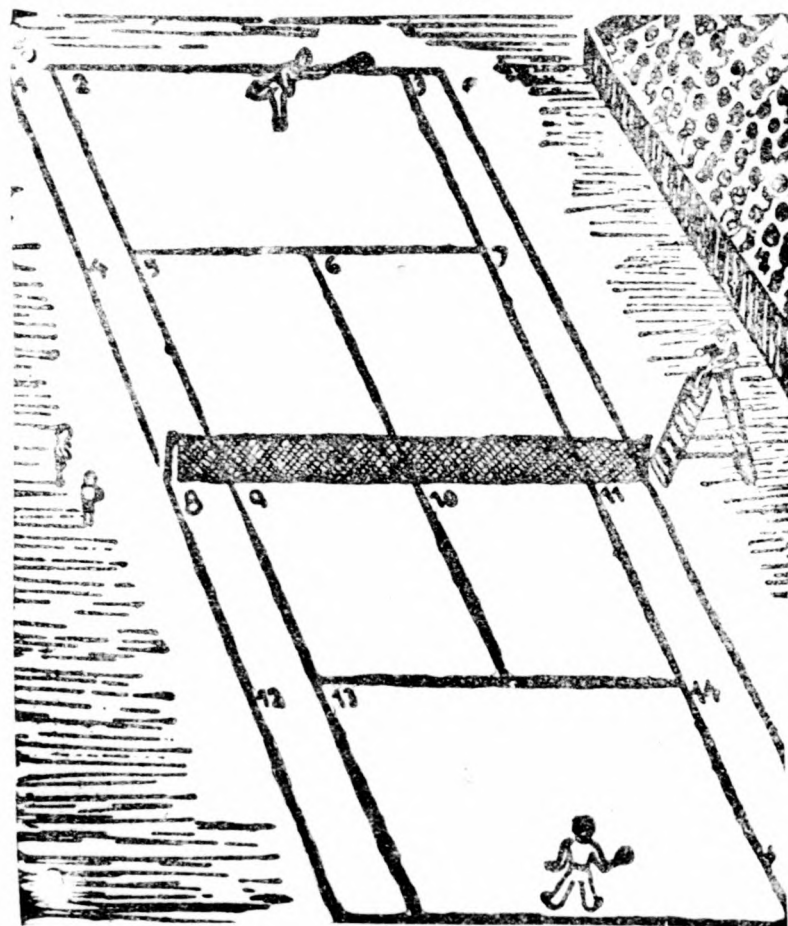
92. Egyforma magánhangzók

93. Mint a 4. függ.

A tuloldali keresztrejtvény szövege:

- Díszintes:**
12. Elenged	17. A disznó szórakozása	26. Lopva figyel
13. Kifejezés a lóverseny világából	18. Itt laknak az angyalok	27. Nép anagrammája
14. Vasárnap délután jó egynehány esett	19. Többes személyes név-más	28. Karjaiba záró
15. Pénzkapacitás	20. Nagy baj, ha a koponyán vágják	29. Hadvezér a világháborúban
	22. Gömbölyű	30. A végső lépés, amit a hitelezők a krónikus nemfizetőkkel szemben alkalmaznak

LABDAREJTVÉNY

A számok helyére egy-egy szótag vagy szó írandó.
Írjuk be az alanti négy fogalmat jelentő szavakat a pályára úgy, hogy a belső pálya mentén (2, 5, 6, 9, 10, 13 számú helyek) egy ezen az oldalon szereplő egyik meghatározás szövegét kapjuk.
1—2—3 = Pénzeltulajdonítás
4—5—6—7 = Ordítás fele
8—9—10—11 = Telefonmegszólítás!
12—13—14 = Tánc

Szótagok:

LÓ — BA — TÁS — NÜ — HAL — A — ME — SZI — KI
SI — LÁS — ETT — VEM — KI.

31. „Díszes” egyesület
33. Név a honfoglalás kor-szakából
34. Mázol
36. Mentsétek meg lelkeinket
37. Szimulál
38. Külföldi ital
39. Idegen úr rövidítése
40. Ez a vágy nem utolsó-sorban fontos
41. Lám
43. Kiabáló színű
47. Angol kétkerekű kocsi
48. Nemzet
50. Eltávolításra adott utasítás — távolról sem a legudvariasabb formában

Függőleges:

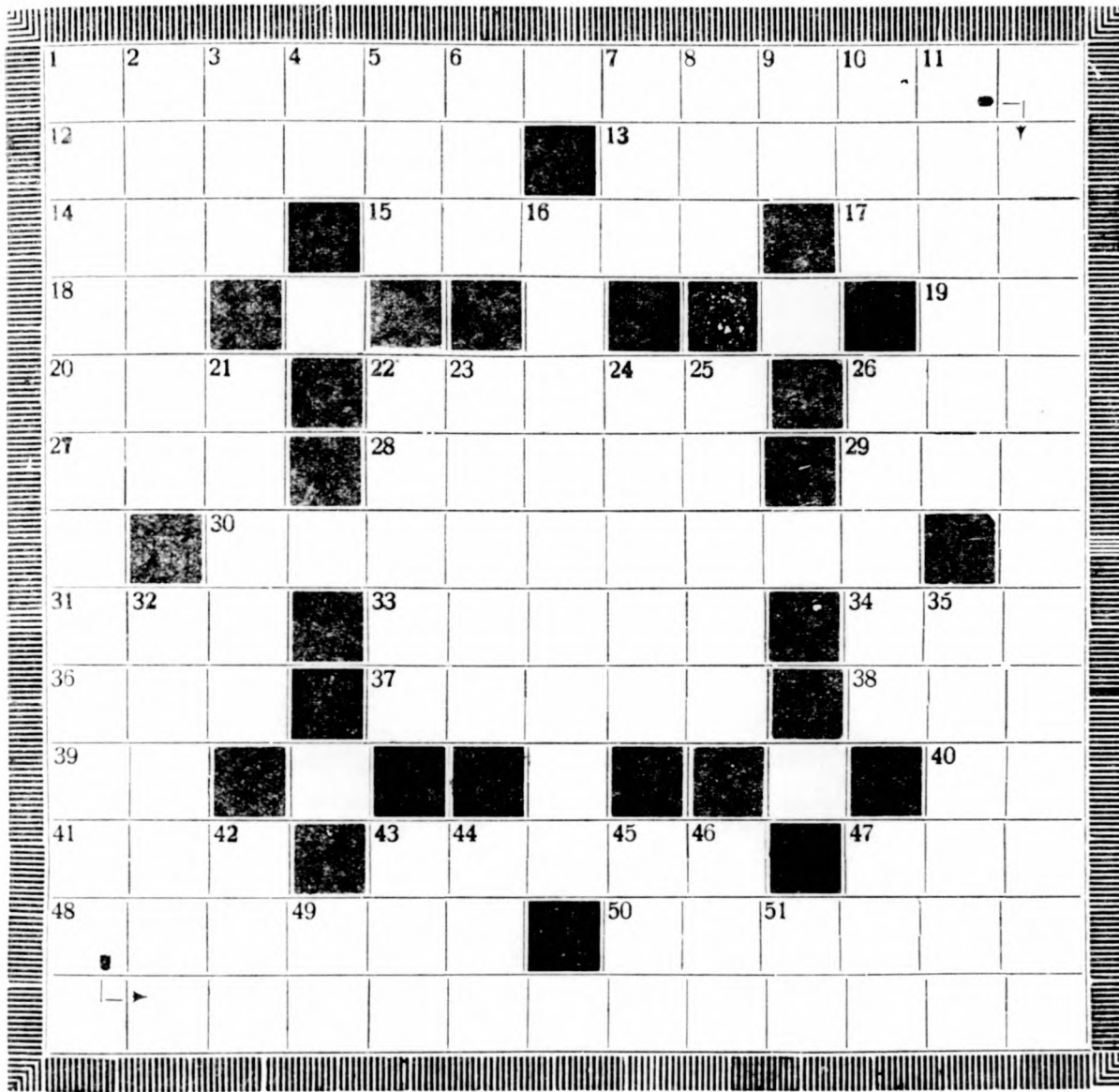
2. Ezzel nehéz beírni a megfejtést
3. Ellentéte a „kül”-nek
4. Elődünk
5. Lázít mássalhangzói
6. Az 1. függőleges 15., 23. és 13. betűi
7. G. H. É.
8. Magyarul — oázis
9. Kimondva káté
10. Művészet más nyelven
11. Semleges — közismert idegen nyelven
16. Bizony nagyon megcsappantak
21. Meg tudja csinálni
22. Ezt hívják „garnirung”-nak
23. Zseblámpának van

Csontos Gyula

Az IZÉ kérdése: Milyen megoldásra váró művészi feladat foglalkoztatja pillanatnyilag?

Csontos Gyula válasza: a vízszintes 1. és függőleges 1. sz. sorokban nyert elhelyezést.

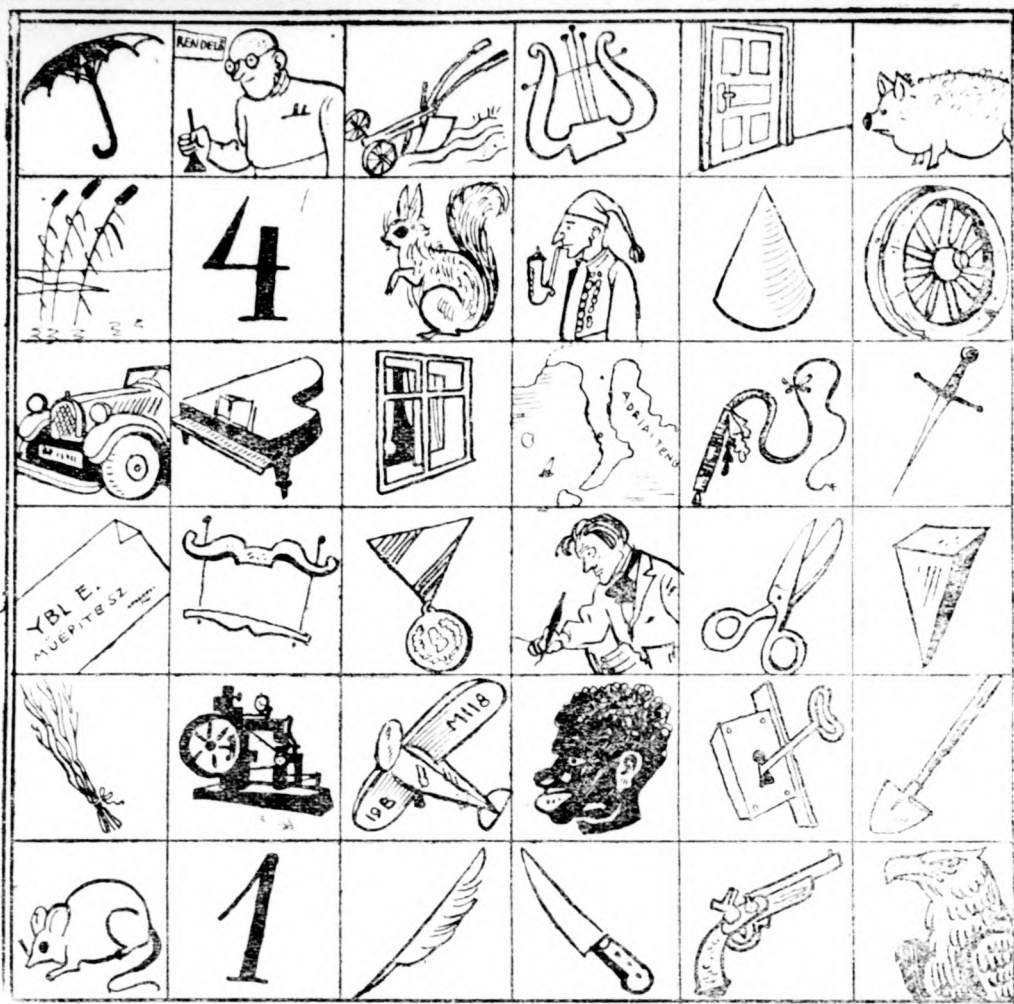
(Ennek meg birtokos-
ragja is van)

24. Beethoven kis darab-
ját írta hozzá (N. B.
Ezt nyúzza minden kez-
dő zongorista)
25. Könyv

26. Kovásztalan kenyér
32. Nem érteni, mit mond
35. Két ismerősünk együtt.
Névutókként örökíti
meg őket a kereszt-
rejtvény-irodalom
42. Német 11-es

43. A fog feladata
44. Szellemi munkás
45. Fényképezőgép
46. Szám
47. Hatalmas emlősállat
49. Angolul megyek
51. Francia folyóirat

Ugrás — a sötétben! Hogy miképpen ugorjunk ábráról-ábrára és azután miképpen olvassuk le a képekről a megfejtést — ezt 6 lóerős tempóban kitalálni ezek után egész világos!

Vajh' ki ő..?"

1825-ben született. Atyja volt a híres Radetzky-induló zeneszerzője és nemcsak örökölte atyjának kiváló képességeit, de sok tekintetben túltett azokon. 19 éves volt, amikor átvette atyja zenekarát, amellyel bejárta Németország, Oroszország, Anglia nagyobb városait, sőt átutazott Amerikába is s mindenütt frenetikus siker kísérte

hangversenyéit. Szerzeményeinek gazdag tárházát a fülbe mászó dallamosság, tökéletes ritmus jellemzik és bájos muzsikájuk ma is frissen, lelketűdítően hatnak. Wagner Richárd egyszer így fejezte be egy pohárköszöntőjét: „Éljenek a zene lángelméi Bachtól egészen .....ig!” — és itt éppen azt a nevet említette, akiről most már mi is bizonyára jól tudjuk, hogy

Ki ez?

A Martinovicsféle összeesküvésben való részessége miatt 1794-től 1801-ig fogságban sínylődött. Kiszabadulása után nőül vette Török Sophie grófnőt s Bányácskán telepedett le, amelyet attól kezdve Széphalomnak nevezett el. Itt élt haláláig nyomasztó anyagi gondok között, kizárólag az irodalommal foglalkozva. Megindította a nyelvújítás harcát, páratlan hévvel buzdította híveit és harcolt ellenfeleivel. Így lett Széphalom a középpontja az akkori idők egész irodalmi életének. Csodálatos munkabírással rendkívül sokat írt. Művei örökbeeső értékei irodalmunknak.

Ki ez?

MAGASISKOLA

Nagy kockázat

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36
37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48
49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72
73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84
85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96

1. Szechenyi kezdeményezésére épült	1	2	7	60	83	84	5
2. Szerencsejáték	3	4	58	56	59	66	67
3. Vagyontalan	8	9	10	11	12	13	14
4. Egy módja a vagyonszerzésnek	26	27	28	29	31	6	61
5. Kóbor égitest	30	38	75	76	15	16	38
6. Fafajta	18	19	17	22	23	52	38
7. Ágyugolyó	49	53	71	72	92	90	25
8. Zsolt Béla darabja	39	40	42	24	79	39	35
9. Rovaresalád	43	44	68	45	46	33	48
10. Színművész	54	55	32	47	34	65	89
11. Olasz város	20	36	82	70	69	60	50
12. Ural altáji nép	42	41	85	87	91	4	40
13. Ajtón látható felírás	97	93	77	78	80	95	96
14. Nagyközség Szolnok vm.-ben	88	74	51	89	27	81	86
15. Hegyi rágesaló	37	39	91	94	47	73	67
16. Hónap	62	63	64	59	57	10	27

Ha fenti 16 fogalom betűit a számok szerint a megfelelő kockákba beírjuk, akkor Arany János „Fiamnak” c. költeményéből rétt idézetre bukkanhatunk.

Egyszeregy rejtvény

□	+	□	×	□	+	□	=	□	
□	×	5	+	1 0	:	□	=	□ 0	
□	-	5	×	□	-	1	=	□	
□	:	5	×	□	×	2 4	=	□	
4	+	□	0	+	□	+	□	=	□ 7

Az üresen hagyott kockákba helyezzünk 1-1 számjegyet oly módon, hogy a számtani feladatok elvégzése után az első vízszintes sor végösszege az első függőleges sor végösszegével, a második vízszintes sor végösszege a második függőleges sor végösszegével (és így tovább a harmadik és negyedik sor is) egyezzen, mert a végeredménynek úgy vízszintesen, mint függőlegesen egyezni kell. Minden kockába csak egy szám kerülhet. (A 0 mint magában álló vagy kezdő számjeggy nem fordulhat elő.)

1 kocka - 1 nehéz

- Melyek a Földközi-tenger melléktengerei?
- Görög volt-e Nimród vagy római?
- Hogyan halt meg Lassalle?
- Ki írta a Megszabadított Jeruzsálem eposzt?
- Hol építtetett magának színházat Wagner?
- Melyik hét dombon épült Róma?
- Ki volt a Nemzeti Színház első igazgatója?
- Milyen a zászlója Svájcnak?
- Hogy hívják azt az elvet, amely miatt az Egyesült-Államok nem léptek be a népszövetségbe?
- Ki volt a görögök nagy meseköltője?
- Ki mondotta ezt: Ne bántsd a magyart!
- Kit neveznek büsképű lovagnak az irodalomban?
- Ki volt az az osztrák főherceg, aki rejtelmesen eltűnt?
- Melyik volt a leghíresebb magyar versenyló?
- Melyik híres írórt hívták úgy, mint hazáját?
- Melyik államában az Egyesült-Államokban él a legtöbb indiánus?
- Kik voltak Görögország nagy tragikus költői?
- Ki csinálta a budapesti Kossuth-szobrot?
- Miért érezzük hidegbbnek a -20°-os vizet mint a -20°-os levegőt?
- Ki volt az a magyar pap, aki elsőnek fedezte fel a dinamót?
- Hogyan hívták a bosszú istennőit a görögök?

Természetrájk a családban

(Vicckeresztrejtvény)

Díszintés:

1. *Felcsőg kérdése*
5. *Ambár*
6. ... *pít, létesít*
7. *Egyforma betűk*
9. *Toca*
10. *Árpalé*
12. *Csakom*
14. *Vissza: tud*
15. *Gallium jele*
17. *51*
18. *Énekhang*
20. *Tekintené, szemlélné*
22. *Édény*
23. *Római 2000*
25. *Dóczy Lajos*
26. *Hüvelyes*
28. *Kiabál*

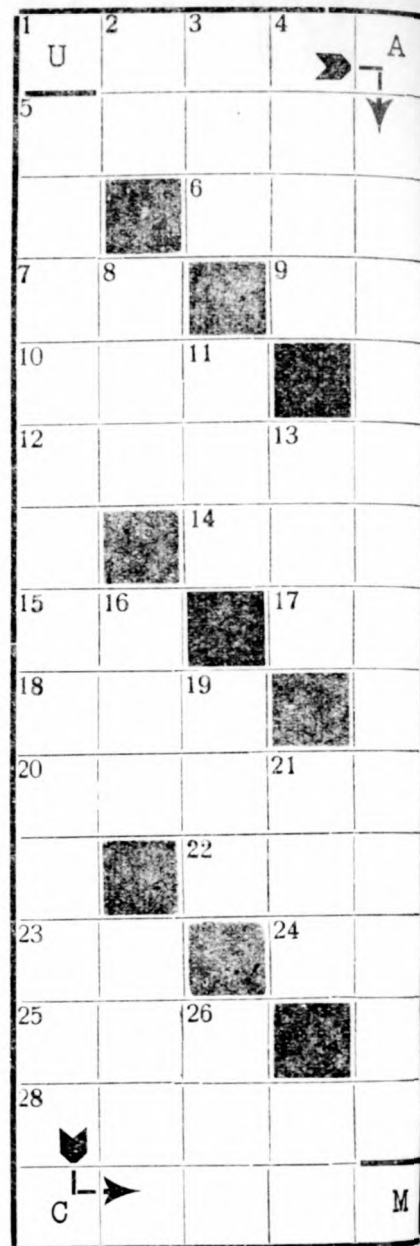
Függőleges:

2. *Germanium jele*
3. *Vissza: magyar költő*
4. *Sietség, németül*
5. *Férj válasza*
8. *Turfműszó*
11. *Ugyanazon betűk, mint a 7. vízsz.*
13. *Olaj, angolul*
16. *Ideköti*
19. *Egyforma betűk*
21. *Víz nőcény*
24. *Hadisten*
27. *BDK*
29. *Szanár hangja*

Lóugrás szerint

tu-	párt	la-	ta	a	szek-
nab-	he-	leg-	vagy	let-	a-
lyan	dat-	bak	mely-	ta	ne
ve-	ut-	leg-	még	ha-	tek
a	o-	na	be	ben	volt
egy-	seb-	tal	sem	vol-	*So

A csillaggal jelölt kezdettől kiindulva olvassuk össze a kockákban elhelyezett szótagokat és akkor Pope egy mondását kapjuk.

Névjegyek

FEJ GYŐZŐ

VÁRY N. ANTAL

LENTI

Mi ezeknek az uraknak a foglalkozása?
(A betűk átcsoportosításából megtudható)

Éljen a költői szabadság!

Vízszintes

1. Mint ismeretes, Eggerth Márta és Nagy Kató, a két kitűnő „német” filmsztár, a közelmúltban tett nyilatkozatukban megtámadták magyarságukat. Állítólag mindkettőn annyira fel voltak háborodva, hogy magyarnak „vádolták” őket, hogy szükségesnek tartottak német származásukat versbe megírni, amelyben Berlin iránti rajongásuknak adnak kifejezést. E célból Petőfi „Szülőföldemen” c. költeményének egyik sorát „talpalták meg”, de azért a szerkesztő mégis siet kijelenteni, hogy a versben előforduló „irodalmi nyelvezetért” semmiféle felelősséget nem vállal. Folytatása a 11. függőleges sorban (Vakbetűk: z, s, l, s, y)

2. Vonat jár rajta

10. Versenyek színhelye volt

12. Mutatónévmás

13. Ilyen a megborotvált arc

14. Ellentéte a „főlényes” igének

16. Fül — angolul

18. Fogaival összemorzsol

19. Magyarul — enyém

20. Város Elő-Indiában, Bombaytól északra

21. Volt miniszter

24. Tartó

25. Váratlanul érkezik

27. Ez ám a finom patkó

29. Mássalhangzó, fon.

31. Ábrázat

32. Sikerül megkapnia

34. Rangjelző

35. Az ideg egyik feladata

36. Latin eset rövidítése

37. Folytonossági hiány

39. Így lesz a nyershúsból peccsenye

41. Biztatásféle

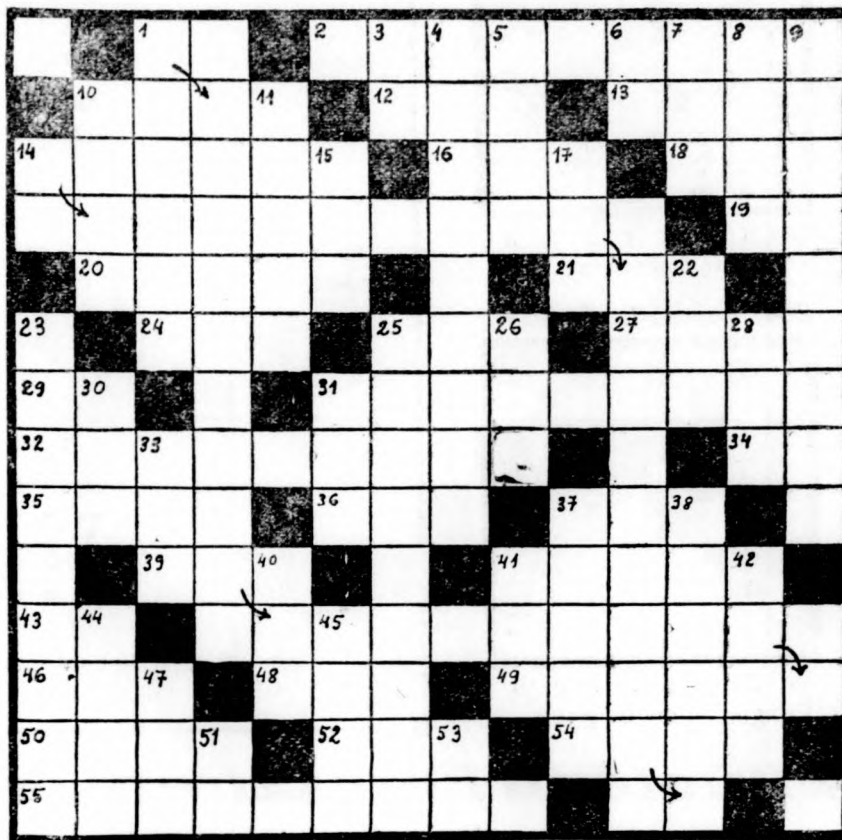
43. Játék — de csak duplán

46. Az Operaház műsorán szerepelt

48. Egy más formája a 15. függőlegesnek

49. Nem állva

50. Ennivaló

52. Vallásrövidítés

54. Immunizáló

55. Akinek már megvan a júniusi labkéré

22. Kereszttel emelt hang

23. Ami mindenkinek meglehet

25. Sipulusz megállapítása a

„tintalevesről” és a „papírgaluskáról”

26. Pénz a jó vidéken

28. Orosz folyó

30. Bátor

31. Bezárja a tetejét

33. B-vel csökkentett hang

37. Shakespeare hőse

38. Feldarabolta

40. Lopva figyel

41. Ipari nyersanyag — a fordítottja

42. Szépeket álmódó

44. Azonos az 54. sz. sorral

45. Brutto — netto

47. Az egyszer írjuk így a japánok pénzét

51. Római szám: 450

53. Fűtőanyag

Függőleges:

1. Becsap

3. Azonos betűk

4. Az óra leglényegesebb része

5. Az Unio állama

6. Erősítő szócska

7. Hullanak a könnyei

8. Mohamedán pap

9. Akár Kecskeméti Győzőre, akár Kopinitsre ráillene ez a jelző

10. Éppen hogy

11. Híres operett címe

14. Az 1. vízszintes folytatása (Vakbetűk: k, i, z, k, y)

15. És a többi

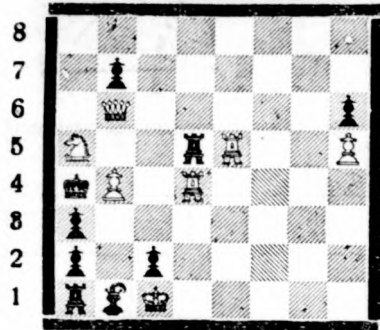
17. Be van zárva

GÁL GYÖRGY

Bricz — Sakk

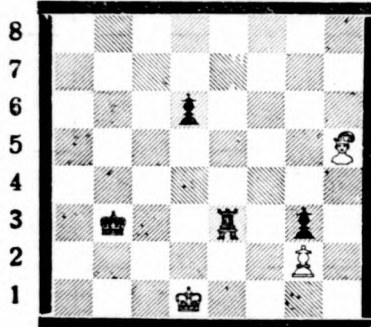
263. sakkfeladvány

a b c d e f g h

Matt 2 lépésben

264. sakkfeladvány

a b c d e f g h

Világos indul és győz.

228. sz. feladvány

♠ D B 10
♥ B 10
♦ D
♣ B 10

♠ AK 2
♥ K 5 2
♦ —
♣ K 2

	Észak	
Nyugat		Kelet
	Dél	

♠ 6 4 3
♥ —
♦ K B 10
♣ 9 4

♠ 8 7 5
♥ 9 7 6
♦ —
♣ 8 7

Káro az adu. Nyugat indul és nem ad ki ütést.

A tuloldali keresztrejtvény szövege:

Ászkálés

1. Kerevet
11. Kártyacsomó
14. Elutasító
15. Nemes gáz
16. Veressagin híres festménye (a névelő hiányzik)
19. Háziasszony teendői közé tartozik
20. Francia fizikus (†)
21. Latin szám
22. Német szín
24. Nobeldíjas író
26. Etlen lecke
27. Pléh-lemez
28. Jelen — mássalhangzói
30. Kocka — latinul
32. Aminek a vevő örül
34. Ötlet — németül
36. Gazda, magot
37. Szín

38. Peremcín
40. Társaság létrehozása
42. Ki gondolná?
43. Bizonyos irányba orientálódik
44. Szék van ilyen
45. Cékker — fele
46. R.
47. Hal
48. Német női név
49. Végtelen átok
51. Szereplő egy gyermekjátékban
52. W. N. E.
53. Híres országgyűlés volt
55. Mix keresztneve
56. Osztrák operett-librettista
58. Határozott számú mese (!)
60. Nincs haszna belőle, sőt
63. Erszény
64. Ut Pesten
65. ...hederít
66. Ments meg!

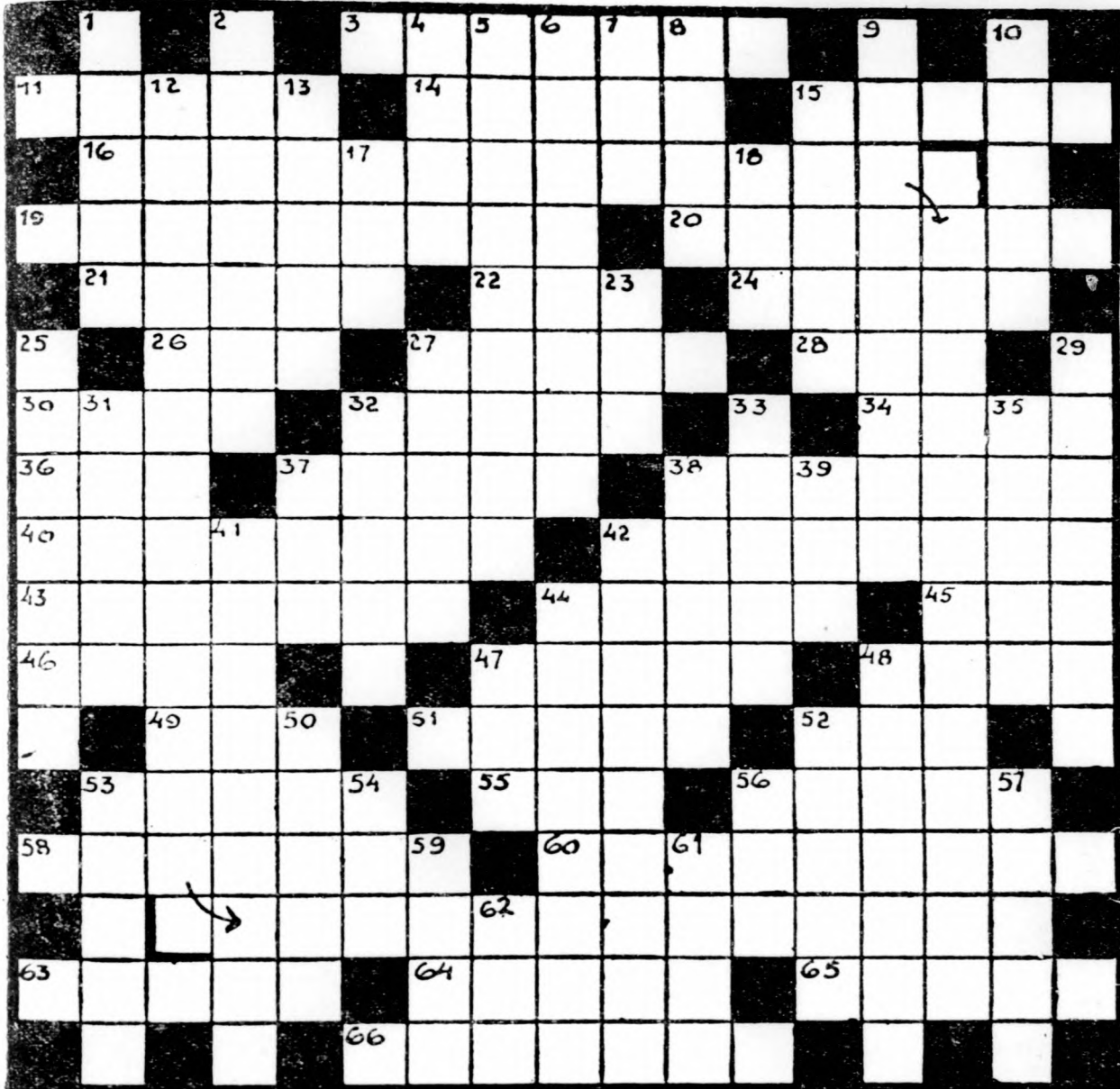
Független

1. Megreped
2. Réz, cink és nikkel öntvény
4. Először — németül
5. Verseny van ilyen
6. Haladás a tönk felé
7. Bátor ígéje
8. Idegen férfinév
9. Német író. Emlékiratai magyarul is megjelentek
10. Japán főúr
12. Petőfi-idézet
13. Sziámi testvérek
15. Egy vármegyénk nevében fordul elő
17. A. I. N.
18. Sérülés
23. Mulatság
25. A fiziognómia megalapítója
27. Korszak, bibliai időszak

Vasárnap délután

1937 május hó 16

29. ... tejfel (Ez igen!)

31. Csüng

32. Mondd csak: kit?

34. Van ereje!

35. Határozatlan német névelő
— ragozva

37. P. I. D.

38. Olasz író

39. Etlenül éhes

41. A Nagy Antillák legkisebb
szigete

42. Ez aztán a szerencse!

44. Ellenzésvessz tulajdonság

47. Szalad

46. Haját tesz „estélyképessé”

50. Német folyó

52. Folyó Németországban

53. Híres kán vala

54. Ékes járom

56. Szeszkesital

57. Szeretni — franciául

59. Egy főúri étel nevében for-
dul elő

61. Elmagyarosított tennisz-
művész

62. A. Y. E.

DARVAS MIKLÓS

KÁNC, LÁNC, ESZTERLÁNC

Szólánc

Költői szótagok

TOS — VI — NES — ZSA —
 RÓ — GÉ — RÖM — PÁD —
 MÓ — DÉ — DOR — NŐ
 — HA — LOM — GAZ — I
 — KA — POS — RÓ — NI —
 TÓ — SET — RÁG — ZA —
 A — ÁR — RA — KA — NA
 — Ü — LÓZ — ER —
 LA — E.

Fenti szótagokból a következő
 17 fogalmat állítsuk össze:

1. Régi aprópénz
2. Férfinév
3. Virág
4. Rózsa
5. Szalma
6. Férfinév
7. Elhunyt irónk
8. Magyar fejedlem
9. Ravasz állat
10. Nem telt
11. Valóság
12. Férfinév
13. Tény
14. Férfinév
15. Öröme következik
16. Népszínmű
17. Tengeri rabló

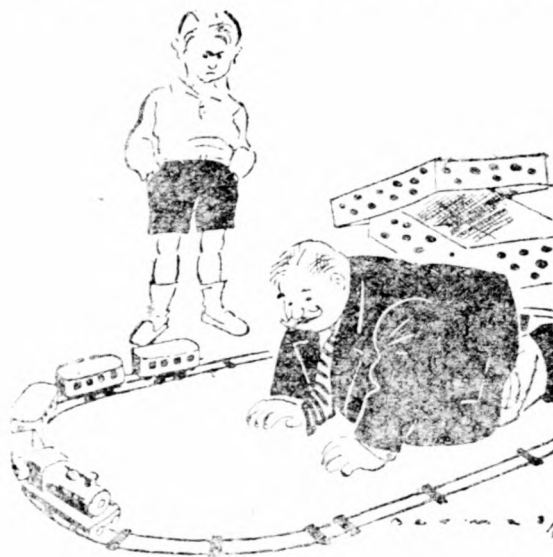
- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.
- 11.
- 12.
- 13.
- 14.
- 15.
- 16.
- 17.

Fenti 17 fogalom kezdőbetűit
 összecsovosva, Berzsenyi Dániel
 egyik legszebb költeményének
 első sorát adják.

KO			CSU	
	RAK			NÁR

Az üres kockákba úgy írjunk egy-egy szótagot, hogy az
 egy az előtte, mint az utána levő szótaggal egy értelmes szót
 alkosson. Pl. BU-TOR — MA-RAD stb.

Aki keres - talál

Ezen a képen hol található meg a következő szótöredékek:

1 — ÉKVA — 2 — TTYÖSDO — 3 — OSNYA — 4 —
 ETEKA — 5 — GEBÁ —

A 18—19. oldalon levő

Mozaik rejtvény

a következőkép állítandó össze:

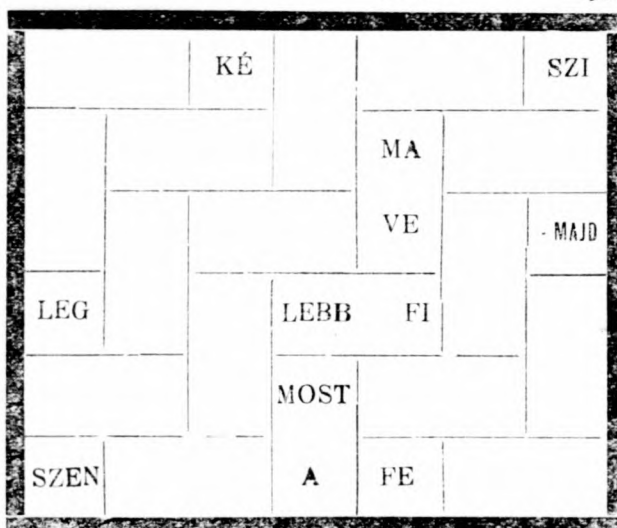
I. Április 25	II. Május 2	III. Május 9
IV. Most jelent meg	V. Május 23	VI. Május 30

Szerkesztették: Óry János és Szalma Mihály

Parkettrejtvény

Ne tessék szó- szerint venni!

Ha az oldalt és alant
levő parkett-kocká-
kat az ábrába helye-
sen rakjuk be, akkor
az azokon elhelyezett
szótagok összeolvas-
va, egy viccet adnak

REM

MEG

KÁM

GÉ

MI

KÖ

LŐ

ACS

GYA RÁZ

MÁS VAN

EL MON

VES

JEM BEN

TES SÉK

TAN E

NI

-BÁ CSI

AZ AGY

LEN NI

ZE

DOM

A tuloldali keresztrejtvény szövege:

Vizszintes:

1. Fémgomb
8. A Mindenható
15. „Az a baj!”
16. A Megeáltó született ebben
18. Német prepozíció
25. Magánénekc
21. Fügöny
22. Ott — németül
23. Társadalombiztosító
25. Nemzeti, Vig, Belvárosi
26. Auto-...
27. Jónévü pesti fotografus
28. Történelmi korból való
31. Dísznörény
32. Feneradak
34. Arab férfinéc
35. Vitustáncot jár
36. Idegen pénz
37. Egyszóval: pocsk
39. Élénk — franciául (VIF)
49. Volt miniszterelnökünk
46. Német férfinéc
47. Népdalbeli Pista
48. Afrikai néger törpe-törzs
49. Nagyobb nyomás, nagyobb behatás
50. Portékák
51. Labor
55. Sok pénzt lehet itt vesztetni annak, akinek van még ma veszténevelője
54. MCÖ
55. Hátrazóhan
69. Völgy — németül
61. Ázovos betűk
62. Semmi
63. Odvas
65. Légrády-Társaság
66. Közép-Amerikából származó növény, gumója értékes táplálék
67. Söröz vagy gyötri
69. Vidáman, kedélyesen
70. Regényes női név

Olvassa a

MAGYAR VILÁG=OT

és megismeri az egész világot

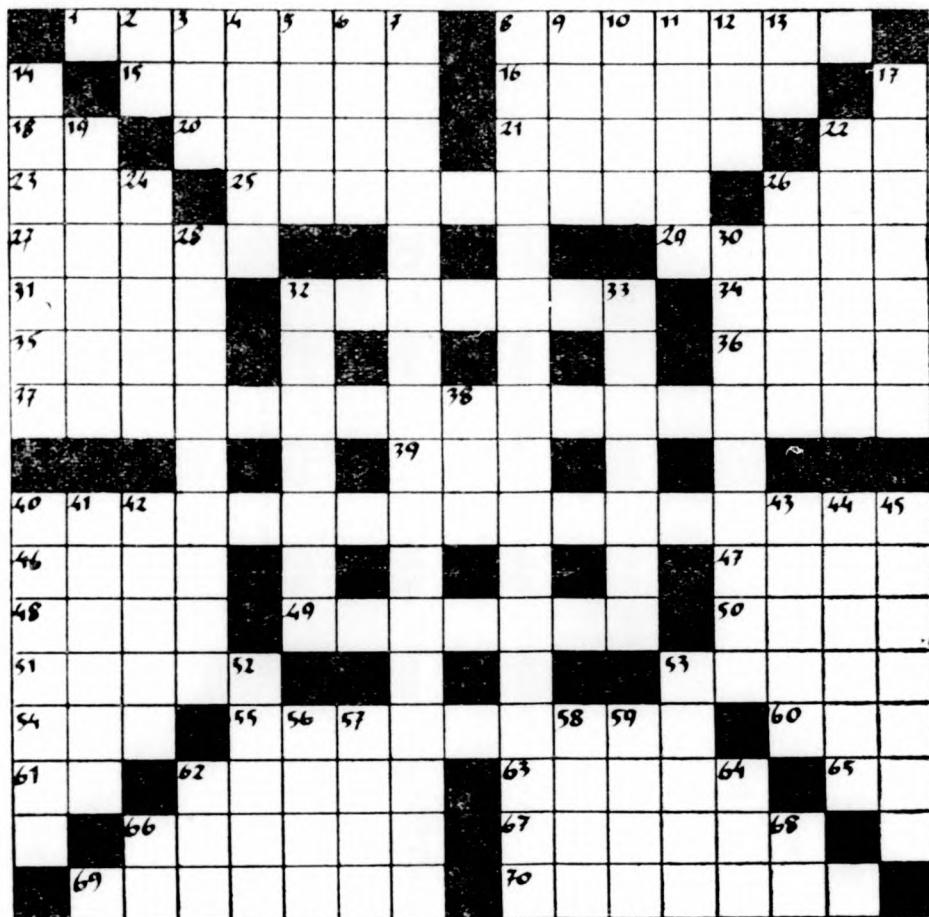
Független politikai hetilap

Ára: **10** fillér

Minő csunya!

(Melyik az a sor az alanti keresztrejtvényben, amelyre a cím vonatkozik?)

Függőleges:

2. Egyforma betűk	13. Igeköto	42. Potomáru
3. Sebők Zsigmond monogramja	14. Vita	43. Pénzt csináltat
4. A Vígszínház tagja (Mariska)	17. Kivéd	44. Bankkal egyenlíti ki tartozását
5. Előidéz	19. Hivatkozás	45. Ne pazarolj! Ne adj ki pénzt!
6. Amália beceneve	22. A méh rokona	52. Görögkeleti
7. Világhírű hegedűművész	24. Női név	53. Már majdnem ősz
8. Rákosi Jenőt illették ezzel a meglisztelő címmel	26. A középkorban a grófokat hívták így	56. Földtúrás
9. Keverj össze! Elegyíts!	28. Megdagad	57. Fenyegető szavak (Nem dááá!)
10. Az „-izmus” híve	30. Avultság, ósdiság	58. Iskola — a diák nyelvén
11. A szokni ige egy nem használatos melléknévi alakja	32. Tojásszén	59. Testvér
12. Áldomás	33. Például: Anna May-Wong	62. Megharap
	38. Ha már kínai vonatkozás volt az előbbi sor, legyen ez is az: Shangai ...	64. Japán aprópénz
	40. Súlydarab	66. Nem is kifelé
	41. Régi-régi idők divatja	68. Egyforma betűk

Díszintés:

- 321. Azonos magánhangzók
- 322. Haláltusa
- 324. Rangjelző
- 325. Francia községi bíró
- 340. Tapasztal
- 343. Biasz görög böles mondása, aki ezzel jelezte, hogy egyetlen érzéke a tudása, amit magával visz az ostromolt Priene városából
- 358. Madár
- 359. Betti ....
- 360. Futómadár
- 361. Nagy edény
- 373. Vajban képződik
- 375. Apró toll
- 376. Rövidítés aktákon
- 378. D. K. V.
- 387. Biztatás fele
- 389. Török név
- 391. Harcias szó
- 394. Francia ágy
- 406. XVI. sz. nagy humanistája
- 409. Magasztos érzés
- 411. Északafrikai antilop
- 422. Megelőgel
- 423. Béken
- 425. Illatszert
- 437. Ásvány
- 439. Elszenved
- 441. Kelet — németül (vissza)
- 442. Azonos mássalhangzók
- 453. Igószak
- 454. Gyulladás
- 456. A kinafa kérgéből előállított alkaloida
- 459. Az olasz egység megalkotója
- 470. Német előjáró
- 471. Görög és római hősmondák alakja
- 473. Folyó Belgiumban
- 476. Kezébe vesz
- 489. Vidék az Odera mentén
- 491. Férfiak
- 506. Sopron m-i kisk.
- 509. Latin szántóföld
- 510. A belga címer jelmondata
- 522. Napoleon híres színésze
- 524. Poroszországi gyárváros
- 525. Pestmegyei nagyk.
- 526. A hét vezér egyike (vissza)
- 536. Szőlít
- 537. Lélek — latinul
- 539. Női név
- 540. Adózó mássalhangzói
- 542. Pestmegyei nagyk.
- 554. Nem így
- 555. Elájul
- 556. Csapadék
- 557. Japán táncosnő
- 570. Vissza névelő
- 571. Egyiptomban vadon termő növény
- 572. Helyhatározó szó
- 573. Jupiter kedvese
- 574. Lent
- 587. Bérlő a lakást
- 588. Francia város
- 590. Fundamentum
- 602. Seume idézet

Mozaik-keresztrejtvény IV.

Mozaik rejtvényünk 6 részből és 1944 kockából áll. Minden héten 1 részt közlünk; a végleges megfejtés a 6-ik rész megjelenése után alakul ki. A 6. részt a 15-ik oldalon levő minta

szerint kell majd egymás mellé illeszteni. (A vékony keretvonalnál nem minden szó ér véget; legtöbbje átfut a következő heti ábrákba, illetőleg a múlt hetieknél kezdődik.)

(Folytatása a 15-ik oldalon.)

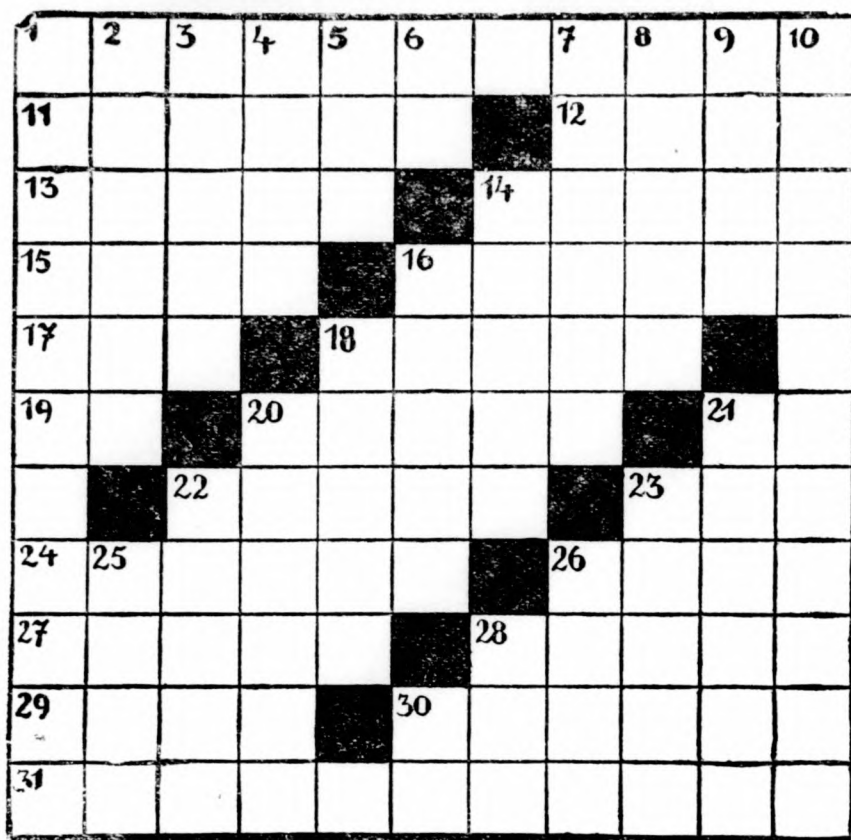
		321		322		323			324		325		326
340	341			342			343		344		345		
358							359			360			361
		373	374		375			376			377		378
387	388		389	390			391	392		393		394	
406		407				408		409			410		411
422						423	424				425		
437					438		439			440		441	
													442
453				454		455		456	457		458		459
470													
		471						472		473		474	475
													476
		488		489				490			491	492	493
506	507		508							510			511
522						523		524					525
													526
536			537		538					539		540	541
													542
554					555				556		557		558
570			571					572			573		574
													575
		587					588			589		590	
602													

Függőleges:

- 323. Északamerikai állam
- 324. Örmény romváros
- 326. Szeret
- 341. Sturm-Abteilung
- 342. Igekötő
- 344. Most
- 345. Személyes névmás
- 359. Vége a mozinak
- 374. Állomások összekötője.
- 375. ...s, több pápa neve
- 376. Vág
- 377. A természetben mint kalinit fordul elő
- 388. USA állam
- 390. Lumen mássalhangzói
- 392. Szigetecsoport az Atlanti-óceánon
- 393. Nemzet (ék. h.)
- 394. Étel
- 407. Kutya faj
- 408. S. 14.
- 410. Régi súlymérték
- 411. A szervezet külsőleg látható formája
- 424. Keresztül
- 438. Kutya figura
- 440. Olasz város
- 454. Rejtekhely
- 455. Német előjárószo
- 457. Nyes
- 458. Tiltószo
- 472. Formálódok
- 474. Női ajkak tartozéka (bocsánat!)
- 475. Nyelvtani fogalom
- 488. Mind — németül
- 490. Szent közepe
- 492. Angol regényíró (1814—1884)
- 493. Angol drámaíró
- 507. Hosszúorrú antilopfajta
- 508. Égbe száll
- 510. Oltárhoz vezetik
- 511. Exkirálynő
- 523. A végzet istennője a görögöknél
- 524. Villás rúd — latinul (ék. h.)
- 525. Repül visszahozhatatlanul
- 538. Trója másik neve
- 539. A világ ura
- 541. Ablaktartozék, főleg falun
- 556. Szesz
- 557. Menni — Angliában
- 558. Lóversenyhely
- 571. Német angolna
- 572. Mutatószó
- 573. Iskola, röv.
- 575. Öreg bácsi
- 587. Háziállat
- 588. A. A. A.
- 589. Tiltó szöcska
- 590. Fléta dalának része

Kis izé

VIZSZINTES:

1. A nemzetközi jog meg-
alapítója
11. A víz romboló munkája a
természetben
12. Könyv címlapján van
13. Veszprémmegyei község
(ék. hiány.)
14. Német „csillag”
15. Lopózik
16. Az úr megbecsüli
17. SÁ, SÁ, SÁ
18. Övé — németül (nőmetül)
19. Atlan tag
20. El az utból
21. Kiló — rövidítve
22. Perzsia királya volt
23. Éktelen hév
24. Ez erős legyen!
26. Zóla-regény
27. Taposó
28. Személyeddel
29. A mítosz szerint itt lépett
máglyára Herkules
30. Első lehet!
31. Kételtű állat

FÜGGŐLEGES:

1. Gazságot követett el, hogy
halhatatlan legyen
2. Parancsoló
3. Népvándorlás-korabeli nép
3. Egészséges levegő
5. Gitta — eleje
6. Görög betű
7. A „Modern idők” slágere
8. Dunne keresztneve
9. „Erre” visz magával az
ember egvet-mást
10. Középamerikai köztársaság
14. Esték — franciául
16. .... ad (int)
18. Olasz író (ék hiba.)
20. Tejfel, a háziasszony
21. Balatoni üdülőhely
22. Cipész „fá”-ja
23. Figyelj hangomra!
25. S mit akar?
26. Reklám-fény
28. Itlen vita
30. Német viszonyzó

Mi hiányzik?

Az itt következő vice szedé-
sének egy részét levágtuk.
Most pedig próbáljuk meg, vaj-
jon tudjuk-e pótolni a sorok
hiányzó részét, vagyis rekon-
struálni az ilyen módon meg-
csönkített szöveget?

A vendég felnéz az ét
ről:

— Mi a különbség a
pengős és a háromper
marhafilé között?

— A hárompeng
könnyebb elvágni — ft
a pincér.

— Puhább?

— Nem. De élesebb ka
adunk hozzá.

*

A próbakocsi

Keleti úr új autót vásárolt
magának és üzleti ügyben pró-
baútra indult B... városkába.
Mikor megérkezett és az i döt
meglátta, csalódottan konsta-
tálta, hogy óránként csak 40
kilométert tett meg. Ez a kö-
rülményeket tekintve kevésnek
bizonyult, mert igen jó autót
állott rendelkezésére.

A visszautazásnál legalább
egy órát akart megtakarítani
azzal szemben, ahogy odafelé
ment. Mikor azonban hazaérke-
zett, 60 kilométeres átlagot sike-
rült megállapítani és így 2 órá-
val rövidebb idő alatt tette meg
az utat.

*

Mennyi idő alatt ment oda,
mennyi idő alatt vissza és mi-
lyen távolságot tett meg ösz-
szesen?

30 sor hiányzik!

Ifj. Lovászy Márton

izgalmas rejtvényregénye: **A KÉK FÉNY**

*150 pengő készpénz
és további nagyszerű
nyeremények a helyes megfejtőknek!*

I. díj: 50 pengő	IX—XII. díj: 1—1 üveg Törley pezsgő
II. „ 30 „	XIII—XVI. „ 1—1 piperekazetta
III. „ 20 „	XVII—XX. „ 1—1 diszkötésű könyv
IV—VIII. „ 10—10 pengő	

PÁLYÁZATI FELTÉTELEK:

A regény VII. fejezetében 30 sort kihagytunk a szövegből. Tessék kitalálni a kihagyás helyén feltüntetett kérdésre a megfelelő választ és röviden (legfeljebb 30 sorban, de lehet kevesebb is) a megfejtést megírni. A pályázatok az IZÉ szerkesztőségének címére (V., Pannónia-u. 46a) „30 sor” megjelöléssel, legkésőbb május 31-ig küldendők be. A megfejtési szöveget és a nyertesek névsorát június 6 iki (V. évf. 23. számunkban) közöljük.

I.

Szegénynek lenni: rossz, — ez kétségtelen. Anyyira kétségtelen, hogy nem is lehet rajta vitatkozni. De hogy gazdagnak lenni: jó-e, ez még egyáltalában nincs bebizonyítva. Legalább is a gazdagok keveset tudnak mondani ennek az állapotnak örömeiről, hiszen vannak közöttük sokan, akik fukarságukban minden jó falatot megvonnak maguktól és valami rejtélyes szenvedéllyel gyűjtik a pénzt, olyan célokra, amelyekről még önmaguknak sem tudnának számot adni.

Hogy én, Vukovich Sándor mérnök miért töröm ezen a fejemet? Talán azért, mert végig-szenvedtem mindkét állapotnak: a szegénységnek és a gazdagságnak is minden gyötrelmét. Gyötrelmét mondom, mert ami öröm mégis van ezen a világon, az olyan távol esik mindkét fogalomtól, mint a világegyetem egyik sarka a másiktól. Gyerekkorom első emlékei nélkülözésekkel, árverésekkel, kilakoltatásokkal vannak összefüggésben. Hogy az élet minden jelensége csak fölfogás kérdése, arra a legjobb tanúbizonyosság, hogy amíg kilakoltatásunkkor az

édesanyám jajveszékelve sírt, én rendkívül mulatságosnak találtam a helyzetet. Bútorainkat az udvarra cipelték és néhány éjszakán át nem szobában, hanem szabad ég alatt, a tűzfal mellé tólt ágyon aludtunk: ez valami különösen érdekes és szórakoztató esemény volt. A fordulatok logikus egymásutánja azóta kissé elmosódott bennem és így nem emlékszem pontosan, hogy miképen kerültünk megint födél alá és hogyan sikerült az édesapámnak megnyitni azt a kis villanyszerelő-műhelyt, amely mint lakás is egyben, hosszú éveken át tanúja volt nyomorunknak és küzdelmeinknek.

Az elemi iskola negyedik osztályába járhatam, amikor az apám megnagyobbította a műhelyt és rendesebb lakásba költöztünk. Csodálatosan szívós, kitartó, szorgalmas ember volt az apám, aki mégis csak felvergődött odáig, hogy már segédeket tarthatott és egyetlen fiát beirathatta a reáliskolába. Nehéz tanulással, megfeszített munkával telt évek következtek. Elhatároztam, hogy méltó fia leszek az apámnak és jeles eredménnyel fogom letenni az érettségit. Így is történt.

Már a Műegyetemre jártam, amikor bekövetkezett az a döntő fordulat, amely rövid idő alatt gazdaggá tett minket, egyben azonban éveken át állandó életveszedelemben tartott.

Az apám megelőzően napokon keresztül alig aludt valamit, éjszakáit a műhelyben töltötte, ahol zárt ajtók mögött titokzatos munkát végzett. Egy téli hajnalon arra ébredtem, hogy hazaérkezett, olyan lelkesen és lázasan, amilyenek még sohasem láttam. Anyám megriadt kérdéseire fölhevülten kezdett magyarázni valamit, miközben döngő léptekkel járt föl-alá a szobában. Legédesebb álmomból fölzavarva, ijedten ültem fel ágyamban, de amikor megértettem, miről van szó, egyszerre kiment az álom a szememből. Mert egyszerűen arról volt szó, hogy az apám feltalált egy újfajta villanykörteket, amely ellentétben a forgalomban lévő villanykörtekkel, nem merül ki 1000 vagy 1500 órai égés után, hanem százezer óráig vagy talán örökké is használható.

Kötségtelenül „korszakalkotó” felfedezés volt. De azt a korszakot, amelyet a mi életünkben alkotott, nem kívánom senkinek.

Eleinte gyönyörűnek látszott minden. Apám szabadalmaztatta a találmányt és megkapta a gyártási engedélyt is. Amikor most erre visszagondolok, végtelenül csodálkozom. Az engedélyt csak szórakozott elnézésnek lehet tulajdonítani. — a szakértőket bizonyára nem kérdezték meg és nem voltak tisztában a találmány jelentőségével.

A gyártás azonnal megindult, egyelőre — nagyobb forgótöke hiányában — csak kiesiben. De egy hónap múlva újra bővíteni kellett a műhelyt, hat hónap múlva pedig meg kellett vásárolni a város határában egy üresen álló gyárépületet, amelyet az apám nagybani izzólámpa-gyártásra rendezett be. Találmányát „kék fény”-nek nevezte el; a lámpa ugyan normális színű és erejű fehér fényt adott, de ha az ember belenézett az üvegekörte izzó világosságába, az volt a benyomása, hogy kék fényt lát. A szerencse a nyomunkba szegődött, már külföldről is kaptunk megrendeléseket, úgy dőlt hozzánk a pénz, mint az aranyzuhatag.

Csak amikor apám már külföldön is terjeszkedett és Ausztriában, a felső-Duna mentén újabb gyár üzembehelyezését kezdte meg, akkor eszmélt föl a nagyipari érdekesség.

A gyárirodába magas, ősz, elegáns úr állított be az apámhoz. Rövid bevezetés után előadta, hogy hajlandó a találmányt húszezer dollárért megvenni.

Az apám nevetett az ajánlaton — húszezer dollár egy ilyen találmányért!

Az idegen ekkor ötven ezer, majd százezer

dollárt ígért és kijelentette, hogy az összes izzólámpa-gyárak megbízásából beszél; megkérdezte tehát az apámtól, hogy mekkora az az összeg, amennyiért hajlandó volna a találmányát átadni, a gyárat leszerelni és föloszlatni.

— Leszerelni? Föloszlatni? — csodálkozott az apám. — Hiszen ha megvennék a találmányt és terjeszkednének, ebben a gyárban is folytathatnák az üzemet!

A következő percekben a kettejük között lezajló vita során valami olyan rettenetes, elképesztő, lélegzetelállító terv derült ki, hogy az apám úgy érezte: azonnal az idegen torkának ugrik és megfojtja.

A gyárak ugyanis nem azért akarták a találmányt megvenni, hogy hasznosítsák, hanem hogy megsemmisítsék.

Aki jobban ismeri az üzleti világ titkait mint az apám vagy én, az talán nem is nagyon csodálkozik ezen a terven. Mert hiszen az érdekesség logikája a maga szempontjából ésszerű volt: a gyárak abból élnek, hogy az izzólámpák élettartama rövid és bizonyos idő múlva minden villanyégőt újjal kell pótolni. De ha mindenki ellátja magát örök élettartamú lámpákkal, a gyárak egymásután becsukhatják kapukat, vagy legalább is annyira csökkenthetik üzemeiket, amennyi majdnem egyértelmű a pusztulással.

Ez olyan igaz, mint maga a rideg valóság. Csakhogy mi nem tudtuk ebből a szémszögből nézni a kérdést. Hogyan? Az üzleti érdek útját állhatja a fejlődésnek, nyakát szegheti egy halhatatlan találmánynak? Hiszen az örökké égő izzólámpa az egész emberiség érdeke! Szembe lehet ez állítani annak az aránylag kis csoportnak az érdekével, amely hasznot húz abból, hogy a villanykörtek rosszak?

Igy gondoltunk és azt hittük, hogy az izzólámpagyárak ajánlata gyalázatos. Naiv idealisták voltunk, akik nem ismertük a nagyvilág közigazdaságát.

Mindenesetre folytattuk a munkát, megfeszített erővel. Közben műegyetemi tanulmányaimat végeztem; mennél előbb kész mérnök szerettem volna lenni, hogy azlán minden tudásommal az apám segítségére lehessenek.

Az izzólámpa-nagyipar részéről még két vagy három barátságos közeledés történt, egyre esábitóbb ajánlatokkal. De amikor látták, hogy az apám megközelíthetetlen, megkezdtek a hadjáratot.

Az egyik estén az apám halálsápadtan érkezett haza. Elmondta, hogy a gyárban rövidzárlat folytán tűz keletkezett és minden jel arra mutat, hogy a rövidzárlatot bűnös kezek kezítették elő. Szerencse, hogy idejekorán észrevették és a tüzet csirájában elfojtották.

A következő héten a gyárudvaron egy állvány abban a pillanatban dőlt össze, amikor az édesapám elment alatta. Itt is csak a szerencsés véletlennek lehetett köszönni, hogy ép-ségben megmenekült.

Aztán rejtélyes géprombolás történt. Az édesapám akkor a rendőrség segítségét kérte, megindult a nyomozás és eredménnyel járt. Leleplezték a bérenceket, néhányat elítéltek, a többit elbocsátották és egy időre nyugalom volt.

De ezalatt elkészült a felsőausztriai gyár és én odautaztam, hogy átvegyem a felügyeletet.

II.

A felsőausztriai kis városka nevét bizonyos okból csak a kezdőbetűjével, D-vel jelzem, annyit azonban elárulhatok róla, hogy a legregényesebb fekvésű helyek közé tartozik. Zöldelő homályos völgykatlanban bujik meg a felső-Duna mentén; a folyó partján vasutvonal húzódik végig, kis állomásán azonban csak a személy- és vegyevonatok pihennek egy-egy percre, a gyorsvonatok megállás nélkül robbognak el mellette. De éppen mert a vasuti és hajóállomása is közel fekszik néhány forgalmas városhoz, alkalmasnak látszott arra, hogy a korszakalkotó találmány, a *kék fény* innen induljon második világhódító útjára.

A gyár az ódon hangulatú városka végén, az állomáson túl, de a vasuti sinek közelében emelkedett. Ebben a gyárban dolgoztam eleinte hajnaltól késő éjszakáig megszakítás nélkül, később pedig amikor már minden a legnagyobb rendben ment, egy-két délutáni órát mégis ellopva a magam üdülése, pihenése számára. Minthogy a gyárban nem volt alkalmas lakás, kibéreltem a közelben, a hegy emelkedő lejtőjén egy üresen álló kétszobás villaszerű épületet. Itt láktam teljesen egyedül, aminek kiváltképpen örültem, mert csak így találtam meg a nagy munka után a teljes nyugalmat. Bejárónőt fogadtam, aki napközben, amíg a gyárban voltam, kitakarította a szobáimat, de mire hazaértem, már nem volt szabad mutatkoznia.

Az első olyan napon, amikor néhány órára szabadságot vehettem magamnak, hogy kiszel-lyőztessem a fejemet és elsétáltam a hegyek felé kanyargó országúton, motorbicikli zakatolt el mellettem. A nő, aki rajta ült, rám sem nézett, ami azonban engem nem zavart abban, hogy alaposan megbámuljam. Micsoda? — gondoltam magamban — ilyen szép nők cikkázgatnak itt az országúton, miközben én a gyárban robotolok?

Másnap abban a percben pillantottam meg, amint kiléptem a gyár kapuján. Az épület mellett robogott el, a vasutállomás irányában és

kétségtelenül olyan volt, mintha tündér ülne egy boszorkányparipán.

Megnéztem az órámát és megállapítottam, hogy valamivel később indultam sétára, mint az előző napon. Ebből arra következtettem, hogy nem ő késett, hanem én, tehát úgylátszik, mindennap ebben az időben kell erre mennie. Számításom kitűnően bevált; a következő napon korábban kezdtem meg sétámat és az országút egyik távolabbi pontján talákoztam vele. És azontúl mindig, több mint egy héten keresztül.

Határozottan bosszantó volt, hogy esűf masináján mindig úgy puffogott el mellett, mintha nem is volnék a világon. Elhatároztam, hogy a kihívásra én is tüntetéssel válaszolok és legközelebb nem térek ki az útjából: talán csak elérek annyit, hogy legalább is túlköl, amivel máris tanújelét adja annak, hogy észrevettem. Csak nem fog egyenesen rámhajtani és elgázolni?

A kaland ezuttal egészen másképp végződött, mint ahogy számítottam. Megvallom, bizonyos izgatottság fogott el, amikor meghallottam a gép éktelen zakatolását, megláttam a lány közeledő alakját és egyenesen úgy helyezkedtem el, mintha előre akarnék állni. És ekkor ért a meglepetés.

A lány meglátszotta a gép menetét, leállította a motort és amikor a közelemben ért, leugrott az ülésről, olyan izmos és rugalmas mozdulattal, mint ahogy a paripáról ugrik le a lovas.

— Kérem — mondotta hűvös udvariassággal, de melegen zengő hangon, — közölni akarok magával valamit.

Az elképedéstől szótlanul és kissé elvörösödve bámultam rá, azt vártam, hogy ilyesmit mond: úriember nem áll egy nő útjába — vagy efféle, a lány azonban olyant mondott, hogy az első pillanatban föl sem fogtam a szavak értelmét.

— Ne haragudjék, hogy megállítottam — folytatta, miközben, ezuttal először, végignézett rajtam, — de a maga érdeke, hogy ezt megtudja. Jó lesz, ha vigyáz magára, mert itt az életére törnek. Revolver nélkül ne tegyen egy lépést sem és szüntesse be azt az ostobaságát, hogy egyedül alszik egy lakatlan házban.

Hát ez aztán minden képzeletet fölülmult. Azt is tudja rólam, hogy hol lakom? Hirtelesen megjött a hangom, valószínűleg azért, mert olyan mozdulatot tett, mintha, befejezván közlendőt, vissza akarna ülni a biciklijére.

— Engedje meg — mondottam a torkomat köszörülve, — ez mégis csak különös. Hiszen maga nem is ismer engem.

— Személyesen eddig nem ismertem — fe-

lette a mosolynak egy árnyalatával, — de azért tudtam, hogy kicsoda. Maga a lámpagyár vezetője és tulajdonosa... és éppen ez a baj. Ha nem lenne az, az élete nagyobb biztonságban lenne.

— De már bocssásson meg — szóltam egyre hevesebben, — ez a legnagyobb képtelenség! Talán lenne kegyes és megmondaná, hogy mindezt honnan tudja?

Elnézéssel szemlélte kitörésemet.

— Nem árulok el titkot — válaszolta eszdes derűvel, — ha bemutatkozom. Schröder Hilda vagyok, az állomásfőnök leánya. A nagyobb hitelesség kedvéért tájékoztatom magát: az állomásépületben vendéglő van és ott hallgattam ki véletlenül néhány munkás beszélgetését. Nagyon kérem, tegyen úgy, amint mondtam és felejtse el, hogy én árultam el az összeküvést. Kellemetlenségem lehetne belőle.

Választ sem várt, a pedálra tette a lábát, föl pattant a motorbiciklire és elvágatott.

III.

Késégtelenül jellemző, hogy ezen az estén sokkal többet gondoltam Hildára, mint magamra. Bizonyos ugyan, hogy az a veszedelem, amelyről beszélt, lehetségesnek látszott, hiszen csak vissza kellett emlékezni a nemrég lejátszódott otthoni eseményekre. De egyrészt van bennem valami kalandvágy, ami arra ösztökél, hogy szálljak szembe a támadással, másrészt annyira foglalkoztatott az a kérdés, hogy Hilda mindezt miért mondta el nekem, az ismeretlennek, hogy a szükséges óvintézkedésekről teljesen megfeledkeztem.

A következő napon nagyobb német megrendelést kaptunk és ebéd után tovább maradtam a gyárban, mint szoktam, a Hildával való találkozásról tehát lekéstem. Amikor az órára pillantottam, éktelen düh fogott el magam iránt. De haragom hamarosan elszállt, mert nyomban eszembe jutott, hogy ez jó ürügy lesz arra, hogy meglátogassam Hildát.

Elmentem a vasutállomáshoz. Nem akartam egyenesen beállítani hozzájuk, tehát néhány-szor körüljártam a repkénnyel befutott emeletes épületet, hátha meglátom valahol a lányt. De hiába vettem szemügyre sorban az ablakokat, nem volt szerencsém. Egyszerre csak összedort papírcédula esett a lábam elé, nyilván az egyik emeleti ablakból. Zsebrettettem és az épület mögé mentem, ahol kibontottam.

„Ha a hatórai vonat elment, várjon meg a kert hátsó bejáratánál” — írta Hilda éles, határozott, gyors betűkkel.

Tíz perc hiányzott hat órából, ezalatt terepszemlélet tartottam. Az állomás mögött szabad térség terült el, az épület egyik oldalán hosszú raktárépület húzódott, a másik oldalán volt a

kert. Elsétáltam tehát a kert mögé és megvártam, amíg a jelzőharangok kongatása után a hatórai személyvonat, a fehér gőzbóbiták egyre lassúbbodó puffogtatásával megérkezett. Az állomás pillanatok alatt megélnéült, noha úgy vettem észre, kevesen szálltak ki a vonatból. Néhány perc telt el, aztán megszólalt a regényes kis trombitaszó, a mozdony fújtatni kezdett és a vonat a kerekeik csöndes dübörgésével megindult.

Amikor az állomás újra elcsöndesedett, a kert bokrai között feltűnt Hilda.

— Nem valami okos dolog, amit csinál — mondta, amint kilépett a hátsó kis rácsajtón, — semmi szükség arra, hogy feltűnést keltsen. Jöjjön, sétáljunk el egy kicsit a fenyves felé.

Elragadtatva és nyugtalanul néztem végig rajta. Könnyű nyári ruhában volt, ami stilizálva utánczolt valami népviseletet, de ennek a ruhának a szoknyája csak térdig ért és a hosszú, gyönyörű, izgalmas lábszárakon nem volt harisnya. Csak egy lenge szandál a keskeny lábfejekon, semmi más.

— Tudom, el akar innen távolítani — szóltam feszengve. — Azért jött le, hogy beszéltessem ez a tüntető sétát.

— Eltalálta.

— Akkor hát mégsem volt ostobaság, hogy idejöttem. Ha nem jöttem volna, nem láthatam volna magát.

— Furesa állat a férfi — mondotta fejcsóválva. — Azért, mert tegnap jóindulattal figyelmeztettem, ahelyett, hogy ezt szépen megköszönné, már követelődzik és terrorizál.

— Igaza van. Bocssásson meg.

— Megbocsátok, ha most szépen beszámol arról, hogy micsoda óvintézkedéseket tett. Mutassa a revolverét.

— Nincs nálam.

— Egyáltalában nincs revolvere? — kérdezte szigorúan.

— Dehogy nincs. Csakhogy a bőröndömben van, még nem kerestem elő. De majd magamhoz veszem.

Megállt és rámkiáltott:

— Hallja-e! Ha maga azt hiszi, hogy én tegnap tréfából vagy mulatságból szólítottam meg magát, akkor nagyon téved! Én komoly dologról beszéltem és ha maga nem veszi komolyan, akkor sajnálom, nincs több mondanivalóm. Nem tudtam, hogy csak egy önféjú gyerekkel van dolgom!

Megfordult és hazafelé indult. El voltam bűvölve attól a haragos arcától és attól a kékes-szürke fényben szikrázó szemtől, amely az imént az arcomba villámlott. Beláttam, hogy ha hirtelenében nem találok valami jó ötletet, elvesztettem Hildával szemben a játszmát.

Az ötlet közelfekvő volt, de azért szerencse, hogy eszembe jutott.

— Az Isten áldja meg! — kiáltottam, — hiszen végig sem hallgat! Igaz, hogy tréfáltam, de azért jöttem, hogy segítségét kérjem!

Megállt, visszafordult.

— Mit akar?

— Nézze — mondtam meggyőző arckifejezéssel, — én itt senki másban nem bízhatom, csak magában. Mindenkit csak futólag ismerek és fogalmam sincs, ki az ellenség, ki a jóbarát. Maga volt az egyetlen, aki felvilágosított... hát ne csodálkozzék, ha egy kicsit beszélgetni akarok magával erről a dologról.

— Az más — szólt megbékülve. — De akkor ne tetesse magát ostobábbnak, mint amilyen. Hát halljuk, mi a kívánsága.

Nem tehetek róla, hogy az embernek folyton hazudni kell: egyetlen kívánságom az volt, hogy a karjaimba vehessem és össze-vissza csókolhassam őt, dehát ezt nem mondhattam meg neki.

— Tudnom kellene — mondtam erősen gondolkozva, — hogy honnan és mikor fenyeget veszedelem.

— Hiszen éppen ez az! bólintott gondterhesen. — Ez az, amit én se tudok. Jobban mondván, annyit tudok, hogy mindig és mindenhol. Ha jól sejtem, legalább tíz-tizenöt ember van fölbérelve maga ellen.

— Bent a gyárban?

— Azt hiszem, nem... bár lehetséges, hogy már oda is bejutottak.

Úgy láttam, Hilda értesülései meglehetősen gyöngye lábán állanak. De meg kell mondanom, hogy ekkor még egyáltalában nem gyanakodtam. Jóindulatú, kicsit fontoskodó lánynak tartottam, aki félfüllel meghallotta, hogy az üzemnek ellenségei vannak és rémlátó képzetével ezt úgy magyarázta, hogy engem, a gyár látható tulajdonosát, el akarnak tenni láb aiól. Ha jól meggondolom, ez a félelem tiszta képzelenségnek látszott, hiszen ha a gyárat a nagyipar tönkre akarta volna tenni, ennek ezer más módja lehetett, mint az, hogy merényletet kövessenek el a gyár vezetője ellen.

Miután sikerült elhíttetnem Hildával, hogy tanácsait alaposan fontolóra veszem és mindent meg fogok tenni életem biztonsága érdekében, igyekeztem óvatosan másról beszélni és egy kicsit kikérdezni saját magáról. Megtudtam, hogy nagyon kevés emberrel érintkezik és minden szenvedélye a zene; naponta azért jár be motorbiciklin a szomszéd városba, mert ott zongorát és zeneelméletet tanul.

Legalább másfél órát sétáltunk a fenyőerdő szélén, de ez a másfél óra elég volt nekem arra, hogy végzetesen beleszeressem.

IV.

A kellemetlen jelenségek a beszélgetésünket követő harmadik éjszakán kezdődtek.

Kimerülten, de jóleső és bizakodó érzések között feküdtem le, miután az ajtómat — Hildának tett ígéretemhez híven — gondosan bezártam. Hildával ezen a napon csak néhány percre találkoztam, de elválásunkkor oly melegen szorította meg a kezemet, hogy minden tagomat villamos áram járta át. A gyár egyre jobban ment, hazulról is kellemes hírekkel telt levelet kaptam — egyszóval minden okom meg volt arra, hogy jókedvűen térjek pihenőre. Talán félórát olvastam még az ágyban, aztán fáradtan ejtettem le a könyvet és a karomat kinyújtottam az éjjeliszekrényen álló kis lámpa felé, hogy eloltsam. Álmos és szőrazokozott tekintetem eközben a szemben levő ajtókilincsre tévedt és az első pillanatban pusztán káprázatnak tulajdonítottam, hogy úgy rémlett, mintha a kilincs megmozdult volna. A káprázatban azonban túlságosan sok volt a valószínűség; a kilincs már mozdulatlan volt, de olymódon görbült lefelé, mintha kívülről valaki lenyomva tartaná.

A kislámpát mindenesetre égve hagytam, kinyújtott karomat visszahúztam és a kilincset figyelve, lassan felültem az ágyban. Igen, most már nem lehetett kétség: a kilincs oly lassan, hogy alig lehetett a mozgását észrevenni, vízszintes helyzetébe emelkedett vissza.

— Ki az? — kérdeztem erős hangon. — Ki akar bejönni?

Nem válaszolt senki. Kiugrottam az ágyból és az ajtóhoz mentem. Megismétltem a kérdést. Minthogy mély csönd volt, azt hittem, mégis tévedtem és visszafeküdve az ágyba, eloltottam a lámpát. Lehetséges ugyan, hogy nem képzelődtem és valaki tényleg megnyomta a kilincset, de hát ezen a nehéz, vasretesszel ellátott tölgyfaajtón úgysem juthat be senki, akit én magam be nem bocsátok. Bár ez az ajtó egy nagy, nyitott terraszra nyílt, ahová egy kis ügyességgel bárki feltornászhatta magát, de innen senki nem kerülhetett a ház belsőjébe. A tulajdonképeni bejárat a másik szobában és egy kis előszobában keresztül vezetett, ahonnan a mellékhelyiségek nyíltak, de az ajtók ott is megbízhatóan erősek és biztonságosak voltak, az ablakaimat pedig vasrácszat védte.

Mindezeket végiggondolva, semmi akadályát sem láttam annak, hogy be ne forduljak a fal felé és meg ne kíséreljem az alvást. Egyet-kettőt ásítottam, a szempillám elnehezültek és már azon a ponton voltam, amikor az öntudat, mint az ezüstköd, csöndesen és észrevétlenül a végtelenbe siklik — ekkor a szobám közepe tájáról egymásután két hatalmas koppanást

hallottam. Rövid tétovázás után, hogy meggyujtsam-e a lámpát, úgy határoztam, hogy sötétben maradok. De az éjszaka elég világos volt ahhoz, hogy lássak valamit és megállapítsam, hogy a szobában rajtam kívül nincs senki más. A rejtélyes koppanásokat nem értettem, de mert a következő pillanatban valami az ablaküveghez ütődött, figyelmem az ablak felé fordult. A redőnyt nem szoktam leereszteni, hogy a nyitvahagyott felső ablakon szabadon tudulhasson be a friss levegő. A becsukott alsó ablakhoz azonban olyan erővel ütött valaki valamit, hogy attól tartottam: még egy ilyen ütés és betörik.

Óvatosan fölkeltem a sötétben és ablak sarkából kinéztem a kertbe, gondosan vigyázva arra, hogy meg ne lássanak. Azonban én sem láttam semmit, ami nem volt csoda az éjszakában, ahol hold híjján csak a csillagok világítottak. Az áttetsző sötétség néma és mozdulatlan volt és hiába meresztgettem a szememet, az is maradt. Egyszerre azonban, éppen akkor, amikor vissza akartam húzódni, valami egy közeli bokor tövében, mégis megmozdult. Mintha árnyszerűen kinyúlt volna valami és körivet írt volna le a levegőben — egy pillanattal később pedig a hátam mögött a szobában, dobanásszerű zajt hallottam. Riadtan ugrottam félre — ez volt az első perc, amikor megrohant a félelem. Még kell mondanom, hogy egyáltalában nem tartozom az ijedős emberek közé. Most azonban, a láthatatlan ellenség előtt, minthogy azt kellett hinnem, hogy áll mögöttem valaki, de a sötétben nem tudhatom, mi ellen védekezem, hideg borzongás fogott el.

Hátráltam, szorosan a falhoz lapulva. Óvatos, néma léptekkel csúsztam hátra az ágyam közelébe, akkor lassan kinyujtottam a karomat és hirtelen felgyujtottam a lámpát. Furesa, megdöbönt és egyben megkönnyebbült érzés volt, hogy a szobában egyedül voltam. De rögtön megállapítottam a zörejek okát is: a szoba közepén néhány diónagyságú göröngy hevert. Ezeket kétségtelenül a nyitott felső ablakon dobták be a kertből, az imént egyenesen a fejem fölé. Hangosan felnevettem. Nem volt ugyan sok okom a nevetésre, de a hirtelen elmult feszültségnek ez volt a reakciója.

Megtöröltem a homlokomon a hideg verítéket és körülnéztem, hogy mit tegyek. Mindenek előtt eloltottam a lámpát. A sötétségben kinyitottam a szobám sarkában álló bőröndömet és a fenekéből előkotortam a revolveremet. Aztán csöndesen kinyitottam az ablakot és belelöttem abba a bokorba, ahonnan az előbb a mozgást sejtettem.

A hatalmas dörrenést előbb halotti csend, majd riadt levél és ágzörgés követte. Aztán

gyors, futó léptek, mintha ketten vagy hárman menekülnének.

A revolverlövés megtette a maga hatását. Visszafeküdtem az ágyba és minthogy hosszú ideig semmi sem mozdult, úgy láttam, hogy erre az éjszakára elintéztem a támadókat.

V.

Nem, ez a groteszk éjszakai kaland, amely csak éretlen suhancok ostoba tréfája lehetett, nem érdemelte meg, hogy Hildának elmondjam. Pedig egyre többet és egyre bizalmasabban beszélgettem vele és úgy éreztem, hogy nagyon közel jutottam a szívéhez. Estefelé messze el-sétáltunk a városkából és a Duna partján egy kidőlt fatörzsre telepedtünk le. A bíborszínű alkonyat, a keskeny medrében rohanó folyam, a fák és a füvek illata megkapóan regényes keretet vont körénk és ebben a keretben Hilda szépségesen fehér arca, izmos és mégis légies alakja, a rövid szoknya alól előhivalkodó formás, meztelen lábszára különösen vonzónak tetszett. Beszélgetésünk alatt csodálatosan megértettük egymást és ahogy most szorosan mellette ülve, megéreztem teste melegét, leküzdhetetlen vágyódás rohant meg. Egyik karommal átöleltem és mert nem tiltakozott, magamhoz húztam és forrón megcsókoltam a száját. Egy percig azt a forró mámort éreztem, amelyből megsejti az ember, hogy emögött a robotoló, kínlódó élet mögött egy másik, káprázatos világ is van, — egy perc múlva azonban Hilda magához térve a kábulatból, kibontakozott a karomból, felugrott és távolodott.

— Ezt nem lett volna szabad — mondotta vérpiros szájjal és halottsápadt arccal.

Felgyúlt lélekkel nyujtottam ki utána a kezemet, de ő elhúzódtól előlem; kértem, könyörögtem, szerelmet vallottam, újra támadtam, míg ő harag nélkül, de oly határozott mozdulattal szerelte le minden közeledésemet, hogy zavart bizonytalanságomban, minthogy nem értettem a helyzetet, lassankint felhagytam a küzdelemmel.

— Menjünk haza — szólt halkán, de a hangjában volt valami, ami nem tűrt ellentmondást.

— Haragszik? — kérdeztem abban az ostoba szituációban, amelyben nem is lehet mást kérdezni.

— Nem haragszom — válaszolta lecsüggesztett fejjel, miközben megindultunk, — csak tudom, hogy ez nagyon helytelen volt.

— Miért lett volna helytelen, ha szeretem magát! — mondtam elkeseredve. — Hiszen napok óta nem tudok egyébre gondolni, csak magára.

— Napok óta? Hiszen éppen ez a baj. Nem is ismerjük egymást régebben, csak napok óta.

— De értse meg, hogy én sohasem voltam szerelmes.

— Ami igazán nem csoda! — bölintott halvány mosollyal. — Hiszen maga még valóság-gal gyerek.

— Maga talán nem?

— Én nem, mert józanabban gondolkozom, mint maga.

— Hát igen — mondtam végtelen szomorúsággal. — Józan, tehát nem szeret. A szerelmes ember nem józan. Túlsokat kívánnék, ha azt remélném, hogy máris megszeretett egy kicsit.

Rövid gondolkodás után felelt csak, igen csöndesen és óvatosan.

— Hazudnék, ha azt mondanám, hogy maga nem teszük nekem. De lássa, érzésekben sem szabad túlmenni bizonyos határon. Mert mondja csak, *mi lenne ebből a szerelemből?*

Hát erre a kérdésre sehogy sem tudtam neki megnyugtató feleletet adni. Általánosságokat szavaltam, hogy az ember nem tudhatja sorsát, meg hogy majd meglátjuk, meg hogy akik igazán szeretik egymást, azt az égiek is megsegítik — eközben azonban tele voltam fájdalmas megütődöttséggel és gyanakvással. Úgy éreztem, hogy Hilda szándékosan hevítette forpontra érzéseimet, hogy aztán ebben a lázas pillanatban valami komoly ígéretet tegyek neki. Még beszéltem, magyaráztam, de már száguldó gyorsasággal és az elkeseredettség vigasztalanságával gondoltam át a helyzetet: valóban, micsoda kilátásai lehetnek egy szegény állomásfőnök intelligens lányának ebben az eldugott kisvárosban? Én gazdag vagyok, egyre növekvő lehetőségekkel! Igazán nem csoda, ha Hilda férjet szeretne fogni bennem! És bármily különösen hangzik, ez volt a második olyan perc, amikor félelemérzés kerített a határába.

Igyekeztem másról beszélni. De kétségbeejtő volt, hogy a menekülő fecsegés közben a tekintetem minduntalan visszatévedt a szájára. Erre az izgalmasan szép, csodákat ígérő szájra, amely az imént olyan hevületet gyújtott fel bennem, amilyent még sohasem éreztem. Nem rettenetes, hogy ezt a felmagasztosult érzést azonnal az a csüggesztő felismerés követte, hogy az ideajándékozott forró száj és a mámorban lehunyt szemek mögött hideg, számító tervek vannak?

Most már alig vártam, hogy elváljak tőle. Magamra akartam maradni gondolataimmal.

Amikor azonban, ilyen csüggedten és tépelődve hazafelé mentem a sötét hegyoldalon, megint csak történt valami.

Már láttam a homályban lakásom elmosódó körvonalait, amikor két mozgó árnyat pillan-

tottam meg, két munkáskülsejű embert, akik közeledésemre egyszerre dülöngélni kezdtek, mintha részegek lennének.

Kis kézi villanylámpámat észrevétlenül bal-kézbe vettem (a revolverem persze megint nem volt nálam) és igyekeztem őket mennél messzebbre elkerülni, ami azonban természetesen nem sikerült. Az egyik egyenesen felém irányította tántorgó lépteit és mintha nem tudná az egyensúlyt fenntartani, alaposan oldalbalökött.

— Hallja-e! Nem tud vigyázni? — kiáltotta.

És mert nem válaszoltam és tovább siettem, utánam eredt.

— Nem hallja az úr? Micsoda disznóság! — dörmögte és szinte megéreztem, hogy kinyújtja utánam a kezét. Ebben a pillanatban egy gyors oldallépéssel kitértem előle és hirtelen megfordulva a villanylámpámmal az arcába világitottam. Ez olyan váratlan volt, hogy megremülve hátrakapta az arcát és behunyta a szemét, de láttam, hogy az öklét ütésre emeli. Csakhogy ekkor már megelőztem és elvakulását fölhasználva, teljes erőmből szabályos boxütést mértem az álla alá. Egyetlen szó és hang nélkül, mint a tuskó, elvágódott.

A másik, aki éppen rám akart rohanni, meg-rökönnyödve állt meg. Nyilván azt hitte, hogy valami Herkules vagyok. A lámpát ekkor öreá-irányítottam és kést pillantottam meg a kezében, — ő azonban már nem folytatta a támadást. Miután látta, hogy a társa mozdulatlanul fekszik, felhördült és elfutott.

Másnap, meglehetősen álmatlan éjszaka után úgy mentem be a gyárba, mint aki minden munkásban és minden hivatalokban ellenséget szimatol. Végigjártam az összes műhelyeket, de a preparált fémszálak, a hevítők, a forrasztók, a gázfúvók, a fénymérők, áramfejlesztők és üvegtermek egyetlen kifürkészhetetlen káoszszá olvadtak össze előttem. És bár a munkások részéről semmiféle látható rosszindulatot nem tapasztaltam, tisztességtudóan köszöntek és nyugodtan dolgoztak tovább, mégis úgy rémlett, mintha föl villanna a szemük és össze-össze sugnának a hátam mögött.

Fölmentem az irodámba, amely a kőfallal körülkerített gyár túlsó végén, toronyszerűen magasra emelkedő épületben volt és dolgozni kezdtem. Elhatároztam, hogy minden számadást, minden megrendelést és szállítást átnézek, mert az volt az érzésem, hogy ezen a ponton is meg akarnak csalni. De nem találtam semmi hibát, — igaz, hogy nem tudtam hiánytalanul a munkámra figyelni. *Blaue Licht, Lumière bleu, Blue light* — harsogták a fülembe a körülöttem lévő fölírások és én magam előtt láttam Hilda nagy, rejtélyes szemét,

amely sokkal kékebb és sokkal fényesebb volt bármilyen más kék fénynél.

De ennek a kékfényű szemnek titkát meg kellett fejtenem.

A szokásos délutáni találkozóinkra képmutatón derült arccal mentem. Hilda szeme alatt azonban mély karikák ültek, mintha sírva és álmatlanul töltötte volna az éjszakát. De így, sápadtan és rejtélyesen, talán még szebb volt mint máskor.

— Hilda! szóltam aggódalmasan — mi történt magával?

Legyintett.

— Egy kis fejfájásom volt, semmi az egész — válaszolta. — Azonkívül nagyon sokat zongoráztam és egy nehéz zenei feladatot oldottam meg.

Hosszasan, zavartan, idegesen kezdett a zenéről beszélni, de szemelláthatóan másra gondolt. Aztán egyszerre elhatározta magát.

— Mondja csak — kérdezte hirtelenül — ezt már előbb is meg akartam kérdezni... tegnap éjszaka nem történt semmi? Sem tegnapelőtt?

— Hogy érti ezt? — kérdeztem gyanakodva.

— Tudniillik félttem egy kicsit... és nem tudtam, hogy megtette-e az óvatossági rendszabályokat, amelyekre figyelmeztettem. És tegnap este... és tegnapelőtt is volt valami kellemtelen érzésem.

Olyan furesán, vontatottan mondta mindezt, olyan áruló kíváncsisággal és az őszinteség olyan vádoló hiányával, hogy — magam sem tudom megmagyarázni ezt a pillanatot — kétségbeejtő, kísérteties, rettenetes gyanú villant fel előttem. Megfogható alapom nem volt erre az elképesztő vádra, de meggyötört és túlérzékeny idegzetem, a maga pokoli rémképeivel, az érzékfeletti sejtéseket is felfogta és fölnagyította. Lehetséges, hogy ő is benne van abban a bandában, amely engem el akar üldözni innen? Lehetséges, hogy előzetes figyelmeztetése sem volt más, csak annyi, hogy belém oltsa a félelmet?

Hilda nem értette felindultságomat. Megijedt — gondoltam, — hogy elárulta magát. Elfogulatlanak tetsző hangon kérdezte, hogy mi bajom van?

— Be kell mennem a gyárba — mondtam elkínzott, rekedt hangon. — Eszembe jutott, hogy még ma este... egy igen nagy munkát kell elvégeznem.

Csodálkozva figyelte az arcomat, de semmit sem tudott zavaros tekintetemből kiolvasni.

VI.

Otthon, miután hideg vízben megfürödtem és csillapítószert vettem be, megpróbáltam nyugodtan gondolkozni és az érvek és ellenérvek

felsorakoztatásával megállapítani, hogy szörnyűséges felfedezésem a valóságban elképzelhető-e? Fontolóra vettem Hilda első megjelenését és minden szavát, ami azóta közöttünk elhangzott, de föltevésemet semmi sem cáfolta meg. A különös megismerkedés, az esti séták, ahol szépségének, kedvességének és szellemének összes fegyvereit harcba állította a meghódításomra, tegnap az a csók, amelyet szinte kihívott és felkínált, hogy utána rögtön visszavonuljon és kirobbanó érzéseimmel magamra hagyjon — mi lett volna mindez egyéb, mint alávaló játék, hogy elveszítsem a fejemet és az energiámat? Ugyanekkor ez a két esti támadás, amelynek átlátszó célja az volt, hogy megremüljek és aztán a rémületemmel az egyetlen jóbaráthoz: Hildához fussak, aki aztán bizonyára meghozta volna azt az áldozatot, hogy elvitt volna erről a veszedelmes helyről! Hilda mindennap bejár a városba, ki tudja, micsoda rejtélyes okból, ki tudja, kikkel áll összeköttetésben és kiknek az érdeklőrébe tartozik? Igen, igen, fájdalom, — elviselhetetlen fájdalom! — a helyzet olyan világos, hogy bele lehet örülni.

Hol van itt a kivezető út? A vigasztalás, a menekülés? Sehol, mert mintha az egész világ összeesküdött volna ellenem.

Másnap reggel ugyanis levelet kaptam az apámtól. A levél egymagában is elég lett volna ahhoz, hogy a legerősebb lelket is megingassa.

„Édes fiam, — írta az apám — nagyon aggódok, hogy napok óta nem kaptam tőled értesítést. Nagyon kérlek, mindenben a legnagyobb gondossággal és éberséggel járj el, egyben, éppen műheztartás végett, közölnöm kell veled azokat a kellemetlenségeket, amelyek itthon mutatkoznak. Az egyik az, hogy a nyersanyagszállítók minden ok nélkül, de egyöntetűen megvonták a gyártól a hitelt. Ezt azonban még csak megúsztam volna valahogy, de a szállításokkal mindenféle ürüggyel késekednek, nem kapom az árut időben kézhez. A legnagyobb baj azonban az, ami egyelőre meglehetősen érthetetlen előttem. Legutóbb külföldre nagyobb izzólámpaszállítmányt küldtem, amelyről tegnap megdöbbentő értesítést kaptam: az izzólámpák legnagyobb része teljesen használhatatlan. Most ki kell nyomozni, hogy az úton történt-e a baj, vagy tithon, a gyárban van valami, amit csak a rendőrség segítségével deríthetek ki. Már meg is tettem a feljelentést ismeretlen tettesek ellen, de egyelőre még csak ígéretet kaptam.

Az eseményekben minden bizonytalán álta-

lános tereszerűség van, de én egyelőre keményen állom a harcot és remélem, hogy végén én maradok felül. Mindenekelőtt tőled várok megnyugtató értesítést. Anyáddal együtt szeretettel ölel apád.”

Háromszor is elolvastam ezeket a baljóslatú sorokat és úgy éreztem, hogy nagyon hitvány ember vagyok. Az édesapám jóformán az egész üzleti világgal harcban áll és nekem — Hildával vannak problémáim.

Mindenekelőtt táviratot küldtem az édesapámnak, hogy semmi baj nincs és minden a legnagyobb rendben megy, azután igyekeztem magamat elfoglalni, hogy még gondolkodásra se maradjon időm. Az édesapám levele belém oltotta a hitet, hogy semmit, ami fontos, nem bízhatok másra, tehát mindenütt jelen kell lennem. Elhatároztam, hogy napi programomtól ezentúl egyetlen hajszálnyira sem térek el. És ennek a programnak egyik sarkalatos pontja az volt, hogy Hildát nem láthatom többé.

A délutáni találkozóra nem mentem el sem aznap, sem másnap, sem harmadnap. De másnap már gyűlni kezdett bennem a feszültség, amely elviselhetetlenné növekedve, a napnak és éjszakának minden percét megmérgezte. Képzeliük el, hogy az éhség és szomjúság a legnagyobb kínszenvedésig fokozódik bennünk és mi nem akarunk vele törődni. Képzeliük el, hogy a bezárt szobában, ahol vagyunk, egyre kevesebb a levegő és a mellünk már kínosan zihál és fulladozunk, de gondtalan arccal tovább akarunk dolgozni.

Egy-egy percre mégis meg kellett szakítanom a munkát. A toronyszoba ablakához rohantam, hogy friss levegőt szívjak magamba. Elöttem és balkéz felől a különböző műhelyek épületeinek kéményei emelkedtek, jobboldalon azonban, a ház tűzfalát érintő kökerítésen túl, hatalmas mező terült el, ahol a délutáni napfényben földmunkások kaszálták a magasra nőtt füvet. A szemem egy pillanatra úgy pihent meg rajtuk, mint valami békés, boldog látványon. Irigyléreméltó emberek! — gondoltam és úgy éreztem, hogy az volna az egyetlen megoldás, ha leugranék ebből a körülbelül három emeletnyi magasságból.

A harmadik nap csak annyiból volt nyugodtabb, hogy tökéletesen ki voltam merülve. Megviselt idegekkel ültem délután a toronyszobában számokkal teleírt, nagy könyv fölé hajolva, egyhangúan zúgó aggyal. Hallottam, hogy a falépcsőn nehéz léptekkel feljön valaki, de meg sem mozdultam.

Illedelmes, ügyetlen kopogás az ajtón.

— Szabad!

Egy munkás lépett be.

— Kérem... egy hölgy keresi az igazgató urat.

Az ablakhoz ugrottam és lenéztem. Igen, Hilda volt, napfénytől átszőtt alakjával, karcsun és ragyogón, mint a tünemény.

Visszafordultam a munkáshoz. Inkább intetem, mint mondtam:

— Tessék feljönni.

A néhány másodperc alatt, amíg Hilda felzökött a lépcsőn, igyekeztem erőt venni magamon, hogy ne reszkessek és jól megdörzsöltem az arcomat, hogy eltüntessem sápadtságomat. De amikor Hilda belépett, észrevettem, hogy ő sincsen sokkal jobb idegállapotban, mint én. Felindult arccal mondotta:

— Mi van magával?

— Semmi. Látja, dolgozom — mutattam a nyitott számlakönyvre.

— Egyetlen szót sem üzen, csak bezárkózik, mintha én nem volnék a világon.

— Igaza van, helytelenül cselekedtem. Bo-csásson meg.

— Ej, ne beszéljen ostobaságokat. Azért jöttem, mert már nem tudtam elképzelni, mi történt.

— Csak annyi történt, hogy a munkám megszaporodott.

— Annyit elvárhattam volna magától, hogy megmondja: mi baja van velem. Vagy egy szót üzent volna, egy cédulát írt volna, ennyit: nem érek rá, nem jöhetek, kész!

— Kérem engedje meg, hogy talán én is mondjak valamit...

— Hallgasson! Most már nem érdekel, amit mondani akar. Azt hiszem, úgy is megértem, ha egy szót sem szól. Nincs ezen sok magyarázni való és én tulajdonképpen nem is ezért jöttem. Csak még valamire, utóljára, nagyon komolyam figyelmeztetni szeretném.

— Mire?

— Arra, hogy ha a gyárban tűz ütne ki... föl van-e eléggé szerelve és van-e elég víz?

— De hát engedje meg, ezt nem értem...

— Nem is kell megértenie — mondotta most majdnem könyörgő hangon és ahogy elém állt, a vállamra tette a kezét, — csak ígérje meg, hogy megtesz minden óvintézkedést. Ezt az egyet tegye még meg, aztán én is megígérem, hogy ha nem akar látni, nem lát többé.

Nem válaszolhattam, mert ekkor meglepő dolog történt. Hilda a két karját átfonta a nyakamon, a fejemet lerántotta magához és olyan eszeveszett, fullasztó, gyönyörűséges és egyben fájdalmas csókkal tapadt a számra, hogy azt hittem, belehalok. A fejemet elborította a mámor és mintha szempillantás alatt megszűnt volna a világ — mire azonban ebből a csodálatos kábulatból föleszmélhettem volna,

Hilda már kisiklott a karjaim közül és villámgyorsan kiosont a szobából. Az ajtó becsapódott mögöttem.

— Hilda, Hilda! — kiáltottam, fölrántva az ajtót, de Hilda a szűk lépcsőn olyan valószínűtlen sebességgel futott le, mint az árny és máris eltűnt a kijárat mögött.

VII.

A rögeszmékkel telített lelki zavar, amely hetek óta a hatalmában tartott, most érte el a tetőpontját. Fogalmam sincs, meddig ültem még ott egyhelyben, tenyerembe hajtott fejjel, mozdulatlanul magam elé bámulva. De aztán egyszer csak szédülni kezdtem. Megkínzott idegeim fölmondták a szolgálatot. Halk zsongás támadt körülöttem, végtelenül egyhangú moraj és megfoghatatlan körforgás. — azután bizonyára a karomra bukott a fejem.

A kínzó és kellemetlen szag, ami órák mulva fölébresztett, olyan volt, mint az égett bőr szaga. Fölkaptam a fejemet és az első tekintetem az ablakra tévedt, ahonnan a lenyugvó nap baljóslatú párákba burkolt képe bámult be és éles, meleg levegő csapódott az arcomba. Azonnal megállapítottam, hogy amíg aludtam, viharosra fordult az idő, de hogy mi történt még ezen kívül, arra csak percek mulva kezdtem rácszmélni. Felugrottam és megdörzsöltem a szememet és homlokomat, majd az orromat, minthogy a szag egyre áthatóbbá vált. És mintha a szoba sűrű, mérgező porral lett volna tele. Eleinte azt hittem, hogy a szél hordta be a port és az ablak felé indultam, hogy becsukjam, de ahogy egy lépést tettem előre, láttam, hogy ami a levegőt elhomályosítja, nem az ablak felől jön, hanem az ajtó felől és nem por, hanem füst.

Az ajtóhoz siettem és kinyitottam. De azonnal visszatántorodtam: a lépcsőházból nehéz, sötét füst gomolygott be a szobába. Beacsaptam az ajtót és az ablak felé rohantam.

— Tűz van! Tűz van! — kiáltottam torkom szakadtából, de a hangom oly visszhangtalanul múlt el az épületek kőkockái között, mintha egyetlen élőlény sem tartózkodnék a közelben. Természetes, hiszen a munkaidő véget ért már és a kapunál posztoló örökön és az inspekciós gépészekén kívül nem volt senki a gyárban.

Visszasiettem tehát az egyetlen kijáratához: az ajtóhoz, hogy a szememet behunyva és visszafafojtott lélegzettel áttörjek a füsttengeren és lerohanjak a lépcsőn. Amikor azonban kiléptem a folyosóra, egy szempillantással meggyőződhettem arról, hogy ez lehetetlen.

Mert a füst már nem volt fekete, hanem vörös. A lépcső alja, ahol keresztül kellett volna haladnom, lángokban állott.

Visszahúzódtam szobámba, hogy egyelőre aránylag védett helyen keressék valami ötletet a menekülésre, de nem lehetett kétséges, hogy minden másodperc, amelyet gondolkozással töltök el, rohamléptekkel hozza közelebb a veszedelmet. Kétségbeesve pillantgattam az ablak felé, bár tudtam, hogy ez az út teljesen reménytelen. Villámhárító drót nem volt az ablak mellett és a síma falon a legügyesebb akrobata sem tudott volna leereszkedni. Leugrani pedig az udvar kövezetére: körülbelül egyenlő volt a biztos halállal.

De akkor hirtelenül eszembejutott valami.

A lépcsőházban, talán három lépésnyire az én szobám ajtajától nyílt a padlásra vezető ajtó. Egyelőre ugyan sejtelmem sem volt arról, hogy a padláson miért leszek biztonságosabb, vagy reményteljesebb helyzetben, mint itt, de mert messzebb a tüztől és időt lehetett nyerni, meg kellett kísérelni. A balkarommal eltakarva az arcomat, jobbkezemmel kilöktem az ajtót és kiugrottam a lépcsőházba. Olyan forróság csapott meg, mintha izzó katlanba léptem volna és bár az, hogy a karomat kissé félrehúztam az arcom elöl, a szemem világát veszélyeztette, mégsem bírtam ellenállni a kísértésnek, hogy egy pillantással föl ne mérjem a reménytelen látványt. A nagyjából kör alakú lépcsőház alja lángoló tóhoz hasonlított, amelyből egyre magasabbra csaptak föl a piros tűznyelvek és gyilkos füstjükkal egyszerre martak bele a hajamba, ruhámba, bőrömbe. Ha egy másodperccel tovább maradok ebben az izzásig hevített kürtőben, vagy ha egyetlen lélegzetet veszek, menthetetlenül a lángok közé szédülök. De az életosztón utolsó lendületével elértem a padlásajtót — most hirtelen rémület hasított belém: ha ez az ajtó zárva lenne! — a kilincs engedett a nyomásnak és én szinte belezuhantam a hűvös homályba. Beacsaptam magam mögött az ajtót és a testem súlyával egy pillanatig úgy tapadtam rá, mintha föl akarnám tartani azt, ami sziszegő recsegéssel és tüzes vonítással utánam jön — aztán föllélegzettem és megindultam előre. Ösztönszerűen mentem, de fogalmam sem volt, mit akarok és hová menekülök, hiszen a tűznek néhány másodperc alatt a padlást is el kellett borítania, az alkonyati szürkületben derengő kis padlásablak azonban az utolsó reményt, a szabad, friss levegőt jelentette számomra.

Megragadtam a padlásablakot és feltornásztam magam a tetőre. Itt sivító, hűvös szél fujt, ami egy kissé megenyhített, de ami — mint rögtön megállapíthattam — csak fokozta és siettette a veszedelmet. Kétségbeesve néztem körül. A gyár körül az egész környék mintha teljesen kihalt volna, kiáltásomat senki sem

hallotta — a tüzet pedig bizonyára csak akkor fogják észrevenni, amikor már az egész tető lángokban áll. Az a tető, amelyen úgy kapaszkodom, mint a hajótörött egy szál deszkán és amelyről nincs menekülés.

Mert most már beláttam, hogy végzetes ostobaságot követtem el, amikor ide feljöttem. Akkor mégis okosabb lett volna, ha a szobám ablakából ugrom ki, onnan mindenesetre több reményem lehetett arra, hogy élve érek földet, mint ebből a magasságból.

Igy töprengtem és korholtam magamat, minthogy egyebet nem tehettem, ebben a szörnyű és reménytelen helyzetben, jól vigyázva arra, hogy meg ne csusszam és le ne zuhanjak a meglehetősen lejtős tetőről, amikor egyszerre észrevettem valamit, ami még nagyobb rémülettel töltött el, ha ez egyáltalában lehetséges volt.

Mert egyidejűen azzal, hogy a ház négy sarka, mint a lassan kigyuló máglya mindig fenyegetőbben füstölgött, hirtelenül egy másik füstoszlopot láttam fölemelkedni a gyárterület túlsó végéről, az irodai épület felől. Ami annyit jelentett, hogy a tűz oka nem lehet kétséges: a gyárat egyszerre több helyen gyújtották föl, hogy a pusztulás biztos és tökéletes legyen.

A rádöbbenés olyan volt, hogy belesápadtam. Holott a magam szempontjából nem volt semmi jelentősége. Halálra voltam ítélve és nem tehettem mást, mint hogy belenyugodjam. Azaz: fejest ugorjak az udvar kövezetére, mielőtt a közeledő lángok elhamvasztanak. A levegő már türhetetlenül forró volt körülöttem és a sűrűsödő füstben alig tudtam lélegzetet venni. Egy utolsó, segítséget kérő fohászt küldtem az ég felé és ellöktem magamat a padlásablaktól, hogy a sikos tető lejtőjén végigcsússzak.

Ebben a pillanatban azonban, mint valami csoda, mint valami látomás, *fölvillant előttem a menekülésnek az az egyetlen lehetősége*, amely józan logikával, gondolkozással, következtetéssel előbb is eszembe juthatott volna. Villámgyorsan végigvágódtam a tetőn és minden erőmmel, karral, fejjel, lábbal, tíz körömmel a cserepekbe kapaszkodtam, hogy gyorsuló csúszásomat megállítsam.

Itt kimarad a regényből 30 sor! *Tessék kitalálni a menekülés módját* és a regény elején levő pályázati feltételek szerint a rejtvényversenyben résztvenni!

VIII.

Az idegláz, az eszméletlenség három napig tartott. Ezalatt Hilda ápolt, csodálatos önfeláldozással. Mégis, amikor magamhoz tértem és szinte egyik órától a másikra gyógyultam meg, az érzés, amellyel tudomásul vettem Hilda jelenlétét, egyáltalában nem a hála érzése volt.

— Mi történt a gyárral? — kérdeztem.

— Majd... majd ráérünk erről beszélni — kertelt Hilda, én azonban olyan durva türelmetlenséggel főmedtem rá, hogy szomorúan, akadózva és lehetőleg szürke szavakkal mindent elmondott.

Ez a „minden” röviden annyi volt, hogy a gyár teljesen elpusztult.

Felugrottam, öltözködtem.

— Hová megy? — kérdezte ijedten.

— Bűnvádi feljelentést teszek ismeretlen tettesek ellen — fogalmaztam meg a tennivalóimat, igen szabatosan.

— Már megindult a vizsgálat — mondta Hilda, de én úgy tettem, mintha nem is hallanám.

Mielőtt azonban elindultam volna, levelet találtam az íróasztalomon. Azonnal felbontottam, mert megismertem az apám írását.

A katasztrófa ritkán érkezik egyedül. Az apám, aki mitsem tudott a tűzvészről, azt írta, hogy eladta a gyárat, a találmányával együtt, még pedig sokkal kisebb összegért, mint amennyit tavaly ígértek érte. De kénytelen volt vele, mert nem bírta a hajszát. Általános háborút indítottak ellene, minden hitelt, minden engedélyt megvontak tőle, minden szállítmányát tönkretették, egész sereg pörrel támadták meg. Levele végén fölszólított, hogy én is szüntessem be a gyártást, adjam el az épületet és menjek haza.

A levelet kiejtettem a kezemből. A nagy harcot tehát véglegesen elvesztettük. A csatatéren két hősi halott maradt: az apám és én.

Idéges mozdulatot tettem. Ma sem tudom pontosan meghatározni azt, amit ekkor Hilda iránt éreztem, — talán legközelebb járok hozzá, azt mondom, hogy tele voltam bizalmatlansággal és bizonytalansággal. Minthogy fogalmam sem volt, mit gondoljak felőle és mert átkoztam azt a vonzást, amely mágnesszerűen áradt belőle, megbocsáthatatlanul haragudtam rá.

— Adjon valamit enni, aztán menjen haza és pihenje ki magát. Hiszen egészen ki van merülve — mondtam neki, a legdurvább és a leggyöngédebb hangok között ingadozva.

Ételt, italt tett elem, majd csöndesen elköszönt és elment.

Délután fölkerestem a csendőrpárancsnoksá-

got, később pedig összecsomagoltam és kimentem a vasutállomásra.

Itt, amíg a vonatra vártam, újra találkoztam Hildával. Zavaromban, hogy aránylag közömbösen mégis mondjak neki valamit, megmondtam az igazat: átmegyek L-be, egyrészt, hogy ügyvédet fogadjak, másrészt, hogy likvidáljam a gyár bizonyos ügyeit. Azt is elárultam hogy hat-hét napig ott maradok.

Hilda folyton úgy nézett rám, mintha várná, hogy valami mást is mondjak. De — mert a vonat már megjelent a látóhatáron — csak kezet nyujtottam és annyit mondtam:

— Hát köszönöm, Hilda, hogy kedves volt hozzám és ápolott. Nem tudom, látom-e még magát. Ha nem találkozánk többé, gondoljon néha rám.

Igy váltunk el. Én fölugrottam a vonatra és helyet foglaltam a fülkében. Csak amikor elindultunk, akkor léptem az ablakhoz, hogy búcsút intsek Hildának.

L-ben, a forgalmas város rég nem látott zajában azon igyekeztem, hogy hangulatom nyomottsága alól egy kissé föl szabaduljak. Délelőttönként ügyvédekkel és a gyár régi feleivel tárgyaltam, esténként mulatóhelyekre jártam. Öt napon keresztül minden este ittasan mentem haza a szállóba.

A hatodik napon furcsa, meglepő kis kártyát hozott címemre a posta: *Schröder Hilda és Dick Hans jegyescsk.*

Értelmetlenül bámultam a kis kártyára: mi ez, tréfa, vagy káprázat? De mert a betűk nem akartak a szemem előtt eltűnni, úgy éreztem, hogy az agyamban és a szívemben lassan elzsiibbad a vér. Mintha az álmokórost hirtelenül valami rettenetes ütés éri, amitől magához tér: úgy ért engem ez a híradás. Hilda férjhez megy! Hogyan magyarázom meg azt a különös, érzéketlen lelkiállapotot, amelyben éltem, amelybe szándékosan ringattam bele magamat és amelyből most egyszerre föleszméltem? Ekkor tudtam meg, hogy gyógyíthatatlanul szerettem Hildát. — igen, ekkor, amikor végérvényesen elveszítettem őt.

Ha nem lennék tele sorsszerű felelősségérzetel, azt hiszem, ezen az éjszakán öngyilkos lettem volna. De az apámra gondoltam. És arra, hogy itt követeléseim vannak, amelyeket be kell hajtanom. Tehát jártam tovább a kálváriát. Az ügyvédem azt tanácsolta, hogy személyesen menjek S-burgba, ahol egy vállalatnál nagyobb összeget kellett fölvennem.

Ismét vonatra ültem. De a vonat D. mellett vitt el, Hilda mellett, a volt gyárom romjai mellett! Sőt tíz teljes percig állt az állomáson!

Nem baj, úgyis látni akarom Hildát, még egyszer. Ha ugyan meglátom. Mert ha valaki menyasszony, bizonyára inkább a vőlegényével tölti a délutánt, mint az állomáson az apja mellett.

A vonat megállt. Leeresztettem az ablakot és kikönyököltem. És azonnal megláttam Hildát az állomásépület egyik ablakában. Rögtön lejött, egy jelentéktelen, szőke fiatalember kíséretében. Én is kiszálltam a vonatból.

— Megkaptam az értesítést, gratulálok! — mondtam kezet nyujtva, az elfogulatlanság minden igyekezetével, de a hangom elcsuklott és éreztem, hogy az arcom eltorzul.

— Bemutatom a vőlegényemet — szólott Hilda, maga elé tolvaa a fiút, aki jó hangosan megmondta a nevét és nyájasan megrázta a kezemet.

— Mikor lesz az esküvő? — érdeklődtem.

— Talán két hét múlva. Maga most hová megy?

— S-burgban van egy kis ügyem.

— Igazán? Csak nem a Hotel Wienben száll meg? A tulajdonos ugyanis rokonunk.

— Nem, én már a Kaiser-Hotelben rendelttem szobát.

— Sikerült eddig már valamit elintéznie?

Szélesesen, bőbeszédűen válaszoltam, anélkül, hogy értettem volna, amit mondok; a tekintetem kétségbeesve ugrált a szőke fiatalember arcáról Hilda kékfényű, babonás, felejthetetlen szemére. És a esőkjára gondoltam, amely egyszerre mintha égni kezdett volna a számon, a karját, a kezét, a derekát néztem és belezavarodtam a magyarázatba. Alig vártam, hogy vége legyen ennek az elviselhetetlen beszélgetésnek és amikor az indulást jelző trombita megszólalt, úgy ugrottam föl a kocsiba, mint aki megszabadult valamitől, — saját életétől.

Ezúttal nem néztem vissza az ablakból; arborulva feküdtem a fülke ülésén, mozdulatlanul.

IX.

A személyvonat, amelyen utaztam, csigalassúsággal haladt és a legkisebb állomáson is hosszasan várakozott, így az utat S-burgig, amelyet a gyorsvonat háromnegyed óra alatt fut be, két és fél óra alatt tette meg.

Sötét este volt, amikor a Kaiser-Hotel elé értem. A szálló kapujában mindenekelőtt egy motorbiciklit pillantottam meg, amely feltűnően hasonlított Hilda masinájához — rettenetes, gondoltam ekkor, hogy mindenről Hilda jut eszembe.

A portásnak megmondtam a nevemet és megkérdeztem, hogy fenntartotta-e a szobát, amelyet táviratilag rendeltem.

— Hogyne, — bólintott a portás barátságos mosollyal — *sőt a hölgy már megérkezett és várja odafönn uraságodat.*

Csodálkozva néztem rá. Nincs itt valami tévedés? Nem, a portás biztosított arról, hogy nincs semmi tévedés.

Felrohantam a lépcsőn és szinte betörtem a szobába. A következő pillanatban Hildát tartottam a karjaim között.

— Hilda! — kiáltottam boldogan. — Hát nem igaz? Hát nem méggy férjhez? Nem leszel a Hans felesége?

— De igen, — mondta felszabadult könnyek között — de mielőtt a Hans felesége lennék, eljöttem hozzád, akit szeretek!

Mindez kétségbevonhatatlan valóság volt, de olyan valóság, amelynek álomszerűsége túlhaladta minden elképzelémet. Mert el lehetett volna-e képzelni, hogy az kért a gyötrelmekért, amelyeken sorozatosan keresztülmentem, néhány óra alatt bőséges kárpótlást kapok az élettől? El lehetett volna képzelni, hogy munka, szorgalom, tudás, siker, pénz — és éppígy hajszá, életveszély, borzalom, halálfélelem, mindez semmiség, egy elmúlt rossz álom ahhoz a túlfűtött gyönyörhöz képest, amelyet a tébolyult percekben úgy talál meg az ember, mint életének egyetlen célját és értelmét?

Mert ezt éreztem ezen a csodálatos éjszakán Hilda karjaiban.

És reggel, amikor bódult álmomból ébredve, nem találtam őt magam mellett, meg kellett értenem, hogy vannak a boldogságnak csúcsai, amelyekre csak egyszer szabad az embernek felérkeznie, egyetlen éjszakára — azontúl soha többé.

*

Azóta eltelt két év és az életem alaposan megváltozott. Hazajöttem és visszasüllyedtünk a szegénységbe, a kezdet kezdetére. Az a pénz, amit az édesapám a találmányáért kapott, ráment az ügyvédekre és a perekre, amelyeket egymásután elvesztettünk. Nem maradt több, csak annyi, hogy az apám újra megnyithatta azt a kis villanyszerelő műhelyt, amelyből annakidején rövid, tűneményes és katasztrófális karrierünk kiindult. Én pedig, mint mérnök, más elhelyezkedést kerestem. Ez hónapokig nem sikerült; ezalatt nyomorogtam, nélkülöztem, éheztem. Végre megkaptam azt az állást, melyből nehéz küzdelemmel, megfeszített munkával mégis csak talpra álltam.

Ma, hála Istennek, újra embernek érzem ma-

gamat. Szorgalmamat, lelkiismeretességemet, pontosságomat lassanként fölismerték és ma már válogathatok a különböző gyárak ajánlatai között.

Sőt arra gondolok, hogy esetleg meg is nőülök. Tavaly megismerkedtem egy csinos, szőke lánnyal, Luciával, akivel azóta meglehetősen összebarátkoztunk. Tragikomikus dolog, hogy egy barátom, Bencsik Miklós mutatott be neki és én csak akkor tudtam meg, hogy Miklós szerelmes Luciába, amikor a kislány már szívesen fogadta udvarlásomat. Sokszor arra gondolok, hogy legjobb volna, ha lassanként elmaradnék Luciától, hátha visszapártol Miklósához? De van valami, ami miatt nem tudok elszakadni tőle és ez az, hogy Lucia valamelyest — emlékeztet Hildára. Talán a szeme, a tekintete, nem tudom.

Mert azt talán mondanom sem kell, hogy soha, még rövid időre sem bírok elfeledkezni Hildáról. Az a hasonlíthatatlan éjszaka, az ódon s-burgi falak között, örökre megmérgezte az életemet.

X.

Vukovich Sándor levele Bencsik Miklóshoz.

Kedves barátom! E levéllel egyidejűleg meglehetősen vaskos iratesomagot küldök neked. Elképzelem, mennyire fogsz csodálkozni, ha kibontod: magamról írtam benne sok mindent, azt is mondhatnám: az életem történetét. Azért küldöm el, hogy figyelmesen elolvassd és megértsed azt, ami történt. És hogy megkérhesselek: ments ki Lucia előtt.

Mert én most elutazom. Hogy miért és hová? Ha elolvassod a naplomat, tökéletesen meg fogod érteni. Mert én tegnap üzenetet kaptam külföldről, Hildától. És most már tudom, hogy ő ugyanúgy gondol rám, mint én őreá. És most már tudom, hogy hol keressem. Az üzenet ugyan kissé homályos — sejtlemem sincs, hogy férjnél van-e még, vagy elvált, vagy mi történt vele, csak annyit tudok, hogy nincs az a hatalom, amely megakadályozhatna abban, hogy megtaláljam. Lucianak kezét csókolva, téged szeretettel ölel

régi barátod Sándor.

*

Két nap múlva egy levelezőlap is érkezett Bencsik címére. Egy sor írás az egész: — *Az idő és az élet gyönyörű! Ölel Sándor.* És a levelezőlap jobb sarkában karesú, könnyű betűkkel ez: *Hilda Schröder.*

Megfajtések

18. szám

Arany, Petőfi, Vörösmarty: A legelső magyar ember a király — Méláz a haramja erdő közepében — Éljen a hon, éljen urunk, a király! — Emlekezünk, remény ünnepe volt.

Vasárnap délután: Filippinél találkozunk! Hol a pálya nincs elzárva... — Féljétek Istent, emberek! — Hátha

meg nem volna halva?

Színházi szenzáció: Ezután a földön Isten nem mulat — Egyszer volt Budán kutyavásár — Nem akar az ököresord. legelni — Liliom, Egy csirkefogó élete és halála.

Daloljunk:

Szívemből egy zengő keringő zenél
Szívemből szerelmem a felhőkig ér.

OMNIA (VIII., Kőlesey-u. 2. 5. 48, 1/2 10
Átkos asszony.

VESTA (VII., Erzsébet-körut 39. T.: 32-6-39.) Előadások
34, 1/2 7, 1/2 10
Harcias hölgyek.

Minden hétfőn

A REGGEL-ben

LÁZÁR MIKLÓS
brilliáns ujságjában

GÁL GYÖRGY
teljesen ujszerű
rejtvényei

**BELVÁROSI
BÉLYEGZŐ
BOLT**

CIMTÁBLA
ES VÉSNÖK
ÜZLET,
FOTÓ
OPTIKA

IV., APPONYI-TÉR 5. SZ.

Dr. KLÁR ZOLTÁN politikai hetilapja

Társadalmunk

a hét eseményeit közli szenzációs keresztrejtvényekben!

NYERTESEK

Sándor Kató, Goldmann Józsefné, Grosz Baby, Lichter Emil, Várady Vilmos, dr. Szabó Imre, Grenzer Sándor, Seydren Iván, Wottitz Károly, Lajosi Mária.

*

A jutalmakat postán küldjük el.

Csak **10** fillér

Szivárvány regények

egy-egy füzete
Megjelenik
minden hétfőn
piros színű fedőlappal
Kérje mindegyikét!

Jól akar bridzsezni?
Járjon az
ETOILE
kávéház bridzsszalonyjába
Olcsó árak
Remek kiszolgálás

Diskay és Társa

művészi fényképezés
és fotóriport-vállalat.

Telefon: RÁKÓCZI-UT 18.
34-8-81. Látványlátást díjtalan.

IZÉ

REJTVÉNYUJSÁG

Felelős szerkesztő és kiadó:

GÁL GYÖRGY

Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

Szerkesztőség: 3-ák hétfőn és szerdán
12-től 2-ig.

Csehszlovákiai vezérképvislet:
Lipa újság és könyvterjesztő vállalat
Bratislava, Ruzova ul. 8.

Évának ajánlva

(Keresztrejtvény Éváról)

1		2	3		4	5	6	7	8		9	10		11
12					13						14			
				15										
16	17										18		19	
20				21		22		23		24		25		
26			27				27a				28		28a	
29						30								31
	32													
33						34							35	36
37			38	39						40			41	
42		43										44		
45					46		47		48		49			
				50		51		52						
53			54		55						56			
		57												

(Meghatározások kezdete a 2. oldalon.)

40. Az anyós szemefénye

47. Térkép

44. Titokban

36. Lehullott falevél

47. Germán mitológiai főisten

48. Ilyen szárnyalású költemény a Himnusz

51. A folyadék

52. Elme

54. L. Z.

56. Esztendő

Somogyi Miklós

Vegye tudomásul...

E szám rejtvényeinek megfejtői között 20 értékes díjat és P 150-et sorsolunk ki.

DIJAINK:

1 üveg Törley; 1 bekeretezett értékes rézkarc; 1 üveg tokaji; 1 játszma bridszkártya; 1 tuat borotvapenge; 1 doboz csokoládé; 1 zseblámpa; 1 lámpa; 2 díszkötésű könyv, továbbá a 21-ik oldalon feltüntetett jutalmak.

1. Egyetlen rejtvény helyes megfejtése jogosít a jutalmak sorsolásában való részvételre, természetesen több megfejtés a nyeresre nagyobb esélyt biztosít.

2. Keresztrejtvényből elegendő a leghosszabb négy (esetleg hat) sornak beküldése.

3. E heti rejtvényeink megfejtésének beküldési határideje: 1937. május 25. (Külföldről: május 27.)

4. A heti megfejtéshez semmiféle szelvényt nem kell mellékelni.

5. Eredményközlés V. év folyamán 22. számunkban.

Minden olvasónknak kellemes szórakozást kívánunk!

Hellas irod. és nyomdai rt., V., Pannónia-u. 46/a. Telefon: 2-931-14. Felelős nyomdavezető: Schwetz Károly

A cimoldal keresztrejtvényei:

Francia módszer

(Franciaország összes ujságjai így számozzák a keresztrejtvényeket. Próbáljuk ki igazuk van-e nekik, hogy így kényelmesebb a fejtés?)

Vizszintes:

1. A jezsuiták jelmondata
2. Berlini állatkert fonetikusán — Manapság legtöbben így vásárolnak
3. Igen — Gyujtózsínór, névelővel
4. A higanynak fémekkel, hidedg úton készült ötvözete — Nyíró József regényalakja (Bence) — Les mássalhangzó!
5. Latin tagadás — a föld harmadik legnagyobb fava — Takaréktűzhely tartozéka
6. Buzdító szó — A sérülés — Idegen névelő
7. Az ökör
8. Kin betűi összekeverve — ...lia, a Marica medencéje — Lángol
9. Márka, idegen nyelven — Kalászos növény — Latin üdvözlés (ék. h.)

KOMÉDIA

VI. Jókai tér 10.

Eltévedt bár-lánykák

Rott, Szilágyi Maresa, Sziklay, Radó felléptével
3 órás kacagás

10. Mennybolt — Igekötő — Rettenetes Iván cár legifjabb fia
11. Hatalmas ipari üzeme van — Svájci folyó, fonetikusán
12. Klasszikus filológus és műfordító (1854—1922) — Méta páratlan betűi

Függőleges:

1. Idézet Andrieu francia költő Nagy Frigyesről és a sansouci-i molnárról szóló verséből: a molnár

felel így Nagy Frigyesnek, mikor a malmot el akarja tőle venni

- II. Szigetesoport Polinéziában — Sok király előneve
- III. A százméteres síkfutásnak volt olimpiai bajnoka — Levegő, franciául — Kisközség Veszprém megyében (ék. h.)

LIEBNER BÁCSI

játekoltja
a gyermekek öröme
Képes árjegyzék ingyen

V., Szent István-tér 4. sz.

- IV. Állati lakás — Kettős mássalhangzó — Gömbölyű
- V. Néha mássalhangzó — Gallium vegyjele — Szabadállam — Fákön van
- VI. Középamerikai köztársaság — Tenger, idegen nyelven
- VII. Idegen kötőszó — Kalaposlány — Nero páratlan betűi
- VIII. A föld istennője — Valamely bűnért hosszantartó bűnbánatot tart
- IX. Lapunk betűi összekeverve — Ez alatt a fa alatt született Buddha — Isme közepe — Sporteszköz
- X. Vissza mesterember — Asszonynévképző — Betű, fonetikusán
- XI. Rag, ban párja — Kovácsszerszám (ék. h.) — A blokk
- XII. Régi erdélyi folyó (!?!?) — Hosszabb időközönként